

Mezinárodní kynologická federace FCI

ZKUŠEBNÍ ŘÁD

*pro mezinárodní zkoušky pracovních psů
a
mezinárodní zkoušku psa
stopaře*

platný od 1.1.2003

Odstraněno: ~Konec stránky~

OBSAH

	strana
Všeobecná část:	5
Platnost	5
Všeobecné zásady	5
Zkouškové období	5
Organizace zkoušek - vedoucí zkoušek	6
Rozhodčí	7
Účastník zkoušek	8
Podmínky účasti	9
Prověrka chování psa k cizí osobě	10
Hodnocení	10
Diskvalifikace	11
Vyhodnocení	11
Výkonnostní tituly	11
Výkonnostní průkaz psa	12
Povinné ručení	12
Sportovní komisař	13
Práce figuranta	13
Hodnocení "TSB"	16
Zvláštní ustanovení	17
Mistrovství světa	17
Mezinárodní zkouška pracovního psa IPO – 1	18
Mezinárodní zkouška pracovního psa IPO – 2	30
Mezinárodní zkouška pracovního psa IPO – 3	44
Mezinárodní zkouška psa stopaře IPO – FH	58
Nákresy	61

Naformátováno: obsah,
Vpravo: 2,39 cm, Tabulátory:
9 cm, (Zarovnání vpravo)

Odstraněno: ¶

.....Konec stránky.....

Všeobecná část :

Platnost

Tento mezinárodní zkušební řád byl zpracován FCI komisí pro pracovní kynologii. Přijat a schválen FCI byl v květnu 2002 na zasedání ve Švýcarsku a platí od 1.1.2003. Nahrazuje všechna dosavadní ustanovení.

Zkušební řád byl sestaven a zpracován komisí v německém jazyce. V případě nejasností, které by mohly vzniknout při překladu do jiných jazyků, je rozhodující text v jazyce německém.

Tento zkušební řád je platný pro všechny členské země FCI. Musí se jím řídit všechny zkouškové akce s obsahem mezinárodních zkouškových stupňů (zkoušky a soutěže).

Všeobecné zásady

Zkouškové akce a soutěže mají sloužit dvěma cílům. Na jedné straně složením zkoušky prokazují jednotliví psi způsobilost pro současný účel svého použití, na druhé straně pak v řízeném chovu mají zkoušky přispívat k zachování, případně ke zvyšování zdraví a výkonnosti psů, ve smyslu pracovní schopnosti od jedné ke druhé generaci. Složení zkoušky platí také jako důkaz chovné způsobilosti psa.

Organizacím členských států se doporučuje provádět akce dle mezinárodního zkušebního řádu, zejména pak konání mezinárodních soutěží. Všechny zkouškové akce a soutěže ve vztahu ke svému provádění i chování účastníků podléhají všeobecným sportovním zásadám. Obsah zkušebního řádu je pro všechny účastníky závazný. Všichni účastníci musí plnit stejné výkonnostní podmínky. Výcvikové akce jsou veřejně přístupné, místo a začátek musejí být veřejně oznamovány.

Zkouškové akce a soutěže musí odpovídat úplným stupňům zkoušek, nebo jednotlivým oddílům příslušných zkouškových stupňů. Každý úspěšně složený úplný stupeň zkoušky v rámci akce platí v každém případě jako výcviková značka. Výcvikové značky musí být uznávány všemi členskými státy FCI.

Zkouškové období

Zkouškové akce stupňů IPO - 1 až 3 a IPO - FH mohou být konány po celý rok, pokud to dovolují povětrnostní podmínky a není ohrožena bezpečnost a zdraví lidí a zvířat. Jinak musí být akce odložena. Rozhodnutí přísluší rozhodčímu. Zkouškové období může být v působnosti jednotlivých členských zemí omezeno.

V rámci ČR:

Zkouškovým obdobím nejsou měsíce prosinec, leden a únor. Zkoušky lze konat jen ve dnech pracovního klidu nebo pracovního volna. Tato zásada se nevztahuje na akce pořádané v rámci kynologických táborů, nebo soustředění, za předpokladu, že delegující orgán má možnost pro tuto akci zajistit rozhodčího.

Organizace zkoušek - vedoucí zkoušek

Za organizační část zkouškové akce je zodpovědný vedoucí zkoušek. Plní a kontroluje všechny potřebné práce k přípravě a provádění zkouškové akce. Musí zabezpečit nerušený průběh akce a po celou její dobu být k dispozici rozhodčímu. Z tohoto důvodu nesmí vedoucí zkoušek na akci předvádět žádného psa, ani plnit jiné funkce.

Má za povinnost zejména zajistit :

- * povolení ke konání akce
- * výběr odpovídajících prostorů pro pokládání stop
- * dohody s vlastníky pozemků a mysliveckými společnostmi o použití těchto prostorů k pokládání a vypracování stop
- * potřebný počet odborně způsobilých pomocníků - figurantů, kladečů, pořadatelů a dalších
- * ochranu termínu akce
- * příslušné pomůcky, předměty a náradí předepsané zkušebními řádem, jakož i bezpečné oblečení pro figuranta
- * připravenost všech písemných dokladů zkoušek jako posudkových a výsledkových listin pro příslušné stupně zkoušek
- * připravenost výkonnostních průkazů psů, průkazů o původu psů, očkovacích průkazů psů, případně průkazů a pojistek odpovědnosti psůvodů.

Vedoucí zkoušek musí nejméně 3 týdny před akcí sdělit rozhodčímu místo a začátek akce, popis příjezdu, druhy zkoušek a počty přihlášených psů. Pokud toto opomene, má delegovaný rozhodčí právo od svého závazku odstoupit. Figuranti a kladeči cizích stop nesmějí na akcích vystupovat jako psůvodci a nesmějí provádět funkce pro své psy nebo pro psy členů rodiny (viz odst. Rozhodčí)

V rámci ČR :

Zkouškové akce se konají dle pokynů, které vydává ČKS a MSKS.

V těchto pokynech jsou stanoveny termíny i obsah žádostí o konání zkouškových akcí, jakož i dokumenty, které se při hlášení, průběhu a ukončení akcí zpracovávají.

Pořadatelem akce může být pouze právní subjekt, začleněný do ČKS nebo MSKS (ZKO, ZO, chovatelský klub), který akci organizuje a zajišťuje.

Akcí se mohou zúčastnit psůvodci:

- a) občané ČR - členové organizací a svazů začleněných do ČMKU

b) občané jiných států - členové zahraničních organizací a svazů začleněných do FCI.

Členství nutno prokázat před zahájením akce platným členským průkazem. Za účast na akci vybírá pořadatel na úhradu nákladů startovné, jehož výši sám stanoví.

Každá akce se zahajuje nástupem všech účastníků. Rozhodčí zde vyhlašuje harmonogram akce, pro který se rozhodl po domluvě s vedoucím. rovněž i ukončení akce se provádí nástupem všech účastníků, při kterém rozhodčí provede její vyhodnocení.

Při nezajištění odpovídajících cvičebních prostorů, náradí, pomůcek nebo pomocníků pořadatelem dle zkušebního řádu, rozhodčí posuzování daného stupně zkoušek ukončí, případně je nezahájí.

Rozhodčí

Zkouškové akce mohou posuzovat pouze rozhodčí, kteří jsou svým národním svazem zmocněni k posuzování mezinárodních zkoušek.

Pro mistrovství světa jsou rozhodčí zabezpečováni FCI komisí pro pracovní kynologii. Počet vyžádaných rozhodčích je ponechán na pořadateli s tím, že jeden rozhodčí smí v jeden den posoudit nejvíce 30 jednotlivých oddílů.

Každá ze zkoušek IPO - FH, IPO - 1, IPO -2, IPO – 3 odpovídá třem oddílům.

Pro pořádání velkých akcí mohou být národními svazy stanoveny zvláštní předpisy. Rozhodčí nesmí posuzovat na akci svého psa, rovněž i psy v držení členů rodiny. Za rodinu se pro tyto účely považují manžel nebo druh, děti, rodiče a případně další osoby, žijící s rozhodčím ve společné domácnosti. Z tohoto ustanovení jsou vyjmuty výběrové soutěže a mistrovství, na které je rozhodčí určen svým zemským svazem nebo FCI komisí pro pracovní kynologii.

Rozhodčí nesmí svým chováním práci psů narušovat či ovlivňovat. Rozhodčí zodpovídá za přesné dodržování ustanovení platného zkušebního řádu. Je oprávněn zkoušku ukončit, není-li dodržován zkušební řád či nejsou-li dodržovány jeho pokyny. V tomto případě zašle zprávu delegujícímu orgánu.

Rozhodnutí rozhodčího je konečné a nenapadnutelné. Jakákoliv kritika jeho posudku může mít za následek vykazání z prostoru kynologické akce, případně disciplinární řízení. V odůvodněných případech, které se netýkají vlastního posudku, ale porušení pravidel rozhodčím, je možno v průběhu osmi dnů podat na jeho chování stížnost. Tuto stížnost je nutno podat písemně, podepsanou stěžovatelem a dalším svědkem prostřednictvím vedoucího zkoušek k pořadatelské organizaci či národnímu svazu. Rozhodnutí o stížnosti přísluší výcvikové komisi příslušného svazu.

V rámci ČR :

K posuzování akcí dle tohoto zkušebního řádu jsou rozhodčí delegováni ČKS nebo MSKS. Tyto svazy též určují termíny a způsob delegace, její změny a odvolání, zrušení nebo přeložení akce. Při delegaci více rozhodčích

na jednu akci je určován jeden jako hlavní rozhodčí.

Nad stanovený nejvyšší počet účastníků (psů) na akci může výjimečně být připuštěna účast jednoho národního rozhodčího (z výkonu nebo exteriery) s jedním psem.

Zkoušky IPO - FH se pořádají jako samostatné akce a to ve dvou dnech za sebou jdoucích. Nejvyšší počet účastníků (psů) je omezen na šest.

Rozhodčí může působit jako kladeč cizích stop, nikoliv jako figurant.

Rozhodčí smí posoudit jen psovody se psy k akci včas přihlášené, kteří se zúčastnili zahájení akce, u nichž se kontrolou předem přesvědčil o platnosti členských průkazů.

Rozhodčí má právo po dohodě se psovodem a vedoucím zkoušek dále již neposuzovat další oddíl zkoušky u psa, který v předchozím oddílu nedosáhl potřebný počet bodů k zadání výcvikové značky (neplatí při soutěžích).

Stížnost (protest) proti porušení ustanovení zkušebního řádu rozhodčím musí být jím řešena přímo v průběhu akce. Nedojde-li ke shodě, je podána delegujícímu orgánu písemnou formou, kterou spolu podepisuje rozhodčí.

Pořadatel má povinnost uhradit delegovaným rozhodčím, případně i určeným pomocníkům, náležitosti podle směrnice ČKS nebo MSKS (posuzovné, stravné, jízdné) a to i v případě, kdy došlo k odvolání akce v době jejího zahájení nebo rozhodčí nebyli o jejím odvolání informováni.

Účastník zkoušek

Účastník zkoušek je povinen dodržet stanovený termín uzávěrky přihlášek. Podáním přihlášky se účastník zavazuje k úhradě startovného. Nemůže-li se z jakéhokoli důvodu dostavit, musí toto neprodleně sdělit vedoucímu zkoušek. Každý účastník musí dodržovat pravidla veterinární ochrany a ochrany zvířat, platící v místě konání akce. Každý účastník se musí podřídit pokynům rozhodčího a vedoucího zkoušek. Účastník zkoušek musí svého psa předvádět bezzávadným sportovním způsobem, a bez ohledu na výsledek v jednom oddílu, musí svého psa předvést ve všech oddílech příslušného stupně zkoušky. Konec zkoušky je dán vyhlášením výsledků (rozdílením cen) a předáním výkonnostních průkazů psů.

Rozhodčí je oprávněn, i proti názoru psovoda, vyloučit ze zkoušky psa zraněného, nebo ve svých výkonech omezeného. V tomto případě následuje do výkonnostního průkazu psa zápis "nedostatečně - ukončení pro zranění". Pokud psovod sám se psem dále nepokračuje pro viditelné zranění nebo předloží dosvědčující veterinární potvrzení, následuje zápis "ukončení pro zranění". Při nesportovním chování, přestupcích proti zkušebnímu řádu, proti pravidlům ochrany zvířat či dobrých mravů je rozhodčí oprávněn diskvalifikovat psovoda z akce. V každém případě je nutno takové předčasné ukončení zkoušky se zdůvodněním poznamenat do výkonnostního průkazu psa. Dosud získané body se nezadávají.

V průběhu celé zkoušky musí mít psovod u sebe vodítko na psa, který je neupoutaný. To zároveň vyžaduje, aby pes neustále nosil jednoduchý, jednořadý,

volně přiléhající řetízkový obojek, který není nastaven na stahování. Jiné, případně přidavné obojky (kožené, proti klíšťatům a jiné) nejsou v průběhu zkoušky dovoleny. Vodítko může být nošeno skrytě nebo zavěšené z levého ramene na pravý bok. Zvukové pokyny jsou normálně vyslovované, krátké povely. Mohou být vyslovovány v jakémkoliv jazyce, pro jednu a tutéž požadovanou činnost musí být ale stejné.

Pokud se v jednom stupni zkoušek zúčastní více účastníků, je o jejich pořadí rozhodnuto losem.

V rámci ČR :

Psovod se psem podává rozhodčímu hlášení při nástupu ke každému oddílu zkoušek a při jeho ukončení. Výjimku tvoří jen zahájení oddílu C.

Psovod hlásí v základním postoji rozhodčímu jméno své i psa a připravenost k zahájení nebo ukončení oddílu.

Podmínky účasti

V den zkoušek musí pes dosáhnout předepsaného stáří. Nesmí být připuštěny žádné výjimky.

IPO - 1	18 měsíců
IPO - 2	19 měsíců
IPO - 3	20 měsíců
IPO - FH	20 měsíců

Zkoušek se mohou zúčastnit psi bez ohledu na velikost, plemeno nebo průkaz původu.

Psovod se může v jeden den zúčastnit pouze jedné zkouškové akce. Na jedné zkouškové akci může jeden psovod předvádět nejvíce dva psy. V jeden den může být jeden pes předváděn pouze na jednu zkoušku. Stanovení nejnižšího počtu psů na jednu zkouškovou akci se ponechává příslušnému národnímu svazu.

Každý stupeň zkoušky může být libovolně opakován. Jednotlivé stupně zkoušek se skládají od nejnižší k nejvyšší (1-2-3). K vyššímu stupni zkoušky může být pes, s ohledem na svůj věk, předveden po úspěšně složené nižší zkoušce. Po úspěšně složeném stupni zkoušky může být pes předveden na zkoušku stejného nebo vyššího, nikoliv však nižšího stupně. K předvedení ke zkoušce IPO - FH se žádná předcházející zkouška nevyžaduje.

Háravé feny jsou připuštěny ke všem zkouškovým akcím, musí však být drženy odděleně od ostatních účastníků zkoušek. K přezkušování nastupují v oddíle A dle časového plánu, v ostatních oddílech jako poslední, na závěr zkouškové akce. Březí a kojící feny nejsou ke zkouškám připuštěny. Nemocná a z nákazy podezřelá zvířata jsou ze všech zkouškových akcí vyloučena.

V rámci ČR :

Nejnižší počet psů na jedné zkouškové akci je stanoven na 5, u zkoušek IPO FH na 3.

Ke zkouškám 1, 2, 3 mohou v ČR nastoupit pouze psi s průkazem původu

stanovených plemen.

Ke zkoušce IPO-FH mohou v ČR nastoupit psi s průkazem původu jakýchkoliv plemen uznaných FCI (platí pro 1, 2, 3 i IPO-FH).

Netýká se psů zahraničních účastníků.

Prověrka chování psa k cizí osobě

Při začátku zkoušky podrobuje rozhodčí psa prověrce chování k cizí osobě. Součástí prověrky "chování psa k cizí osobě" je i prověření jeho identity (kontrola tetovacího čísla, čipu, atd.).

Vlastníci čipovaných psů musí zajistit možnost identifikace. Psi, kteří při prověrce chování k cizí osobě neobstojí, jsou z účasti na zkoušce vyloučeni, popřípadě diskvalifikováni.

Z tohoto důvodu sleduje rozhodčí chování psa k cizí osobě po celou dobu zkoušky. Při zjištění povahové slabosti je rozhodčí povinen takového psa ihned diskvalifikovat.

Diskvalifikace s uvedením povahové slabosti musí být zaznamenána ve výkonnostním průkazu psa.

Provádění prověrky chování psa k cizí osobě :

1. Prověrka se provádí v běžném prostředí, bez mimořádných rušivých vlivů, na místě pro psa neutrálním.
2. Zúčastnění psi jsou rozhodčímu předváděni jednotlivě.
3. Pes je předváděn upoutaný na obvyklém vodítku. Vodítko je drženo volně.
4. Rozhodčí se musí zdržovat jakýchkoliv dráždivých pohybů. Dotknout se psa mu není dovoleno.

Posuzování :

- a) kladné chování psa: pes se při prověrce chová neutrálně, sebevědomě, jistě, pozorně, temperamentně, nebojácně
- b) přípustné chování psa: pes se chová trochu těkavě, lehce podrážděně, lehce nejistě, tyto psi mohou být připuštěni ke zkoušce, musí být ale v jejím průběhu sledováni.
- c) záporné chování psa, případná povahová slabost: pes se chová bázlivě, nejistě, plaše, reaguje na střelbu, je nezvladatelný, kousavý, útočný (diskvalifikace).

Hodnocení

Hodnocení předváděných výkonů se provádí známkami a body. Znamka a k ní příslušející body musí odpovídat předvedeným cvikům.

Bodová tabulka

Počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedosta- tečné
5,0	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0-0
10,0	10,0	9,5-9,0	8,5-8,0	7,5-7,0	6,5-0
15,0	15,0-14,5	14,0-13,5	13,0-12,0	11,5-10,5	10,0-0

20,0	20,0-19,5	19,0-18,0	17,5-16,0	15,5-14,0	13,5-0
30,3	30,0-29,0	28,5-27,0	26,5-24,0	23,5-21,0	20,5-0
35,0	35,0-33,0	32,5-31,5	30,5-28,0	27,5-24,5	24,0-0
70,0	70,0-66,5	66,0-63,0	62,5-56,0	55,5-49,0	48,5-0
80,0	80,0-76,0	75,5-72,0	71,5-64,0	63,5-56,0	55,5-0
100,0	100,0-96,0	95,5-90,0	89,5-80,0	79,5-70,0	69,5-0

Procentní propoččet:

Známka	Zadáno bodů	nebo odpočet bodů
Výborně	nejméně 96 %	až - 4%
Velmi dobře	= 95 - 90 %	- 5 až 10 %
Dobře	= 89 - 80 %	-11 až 20 %
Uspokojivě	= 79 - 70 %	-21 až 30 %
Nedostatečně	méně než 70 %	-31 až 100 %

Při celkovém hodnocení oddílů mohou být zadávány pouze celé body. Naproti tomu u jednotlivých cviků se může hodnotit půlbody. Pokud konečný součet oddílů nevykazuje početně celé body, je dle celkového dojmu příslušného oddílu zaokrouhlen nahoru neb dolů.

Při rovnosti bodů rozhoduje vyšší počet bodů v oddíle C. Pokud i tyto body jsou stejné, rozhoduje vyšší počet bodů v oddíle B. Výsledky, které jsou shodné ve všech třech oddílech, jsou řazeny rovným dílem.

Diskvalifikace

Opustí-li pes v průběhu zkoušky psůvoda, nebo prostor zkoušky a nepřijde-li ani po třetím zavolání zpět, je diskvalifikován. Při diskvalifikaci se až dosud zadané body odeberou. Do výkonnostního průkazu psa se nezapíše ani známky (kvalifikace), ani body.

Vyhodnocení

Pokud pes v každém oddíle příslušného stupně zkoušky získá nejméně 70 % možných bodů, je zkouška hodnocena jako splněná.

Nejvyšší počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedostatečně
100	100-96	95-90	89-80	79-70	69-0
300	300-286	285-270	269-240	239-210	209-0
200 (FH)	200-192	191-180	179-160	159-140	139-0

Výkonnostní tituly

Na žádost psůvoda u své národní organizace, je přiznáván FCI titul "Mezinárodního šampiona práce". K tomu je nutno získat dva CACITY, nebo

Rezervní CACTy. Tyto musí mít mezi sebou odstup nejméně jednoho roku a jednoho dne a musí být získány ve dvou různých zemích od dvou různých rozhodčích.

Podmínkou je rovněž ocenění na mezinárodní výstavě nejméně "velmi dobré".

Získání CACITu a Rezervního CACITu je možno na soutěžích, které k jejich zadání obdržely oprávnění z FCI. K CACITové soutěži musí být pozvány všechny národní organizace. Takovou soutěž musí posuzovat nejméně dva rozhodčí, z nich nejméně jeden musí být z jiné národní organizace. Zadání se provádí na návrh rozhodčích. Pro udělení CACITu nebo Rezervního CACITu mohou být navrženi pouze psi, kteří splnili stupeň IPO 3 s výsledkem "výborným" nebo "velmi dobrým" a jsou uvedeni v seznamu FCI neloveckých pracovních plemen psů. Zadání není automaticky vázáno na dosažení příslušného hodnocení.

Titul "Národní šampion práce" se zadává dle směrnic jednotlivých zemských organizací.

V rámci ČR :

Na žádost psůvoda je přiznáván ČMKU titul "Šampion práce ČR". K tomuto je nutno získat tři CACTy nebo rezervní CACTy v průběhu dvou výcvikových období (roků) po sobě jdoucích na výcvikových akcích schválených ČMKU, z toho minimálně jedenkrát na mezinárodní, národní nebo svazové vrcholové soutěži. CACT a rezervní CACT se uděluje nejlepšímu psu nebo feně v každém plemeni, kteří získají nejméně 280 bodů ve zkoušce IPO 3 nebo 185 bodů ve zkoušce IPO-FH. Podrobné pokyny k udělování titulu a čekatelství titulu určuje ČMKU.

Výkonnostní průkaz psa

Výkonnostní průkaz psa je povinný pro každého zúčastněného psa. Jeho vydání provádí příslušná národní organizace dle vlastních předpisů. Musí být zřejmé, že pro jednoho psa byl vystaven jen jeden výkonnostní průkaz. Odpovědnost přebírá národní organizace. Každý výsledek zkoušky se zapisuje do výkonnostního průkazu psa, který podepisuje a kontroluje rozhodčí a rovněž vedoucí zkoušek.

Povinné ručení

Majitel psa zodpovídá za všechny škody na osobách a věcech, způsobené jeho psem. Z tohoto důvodu musí být jako držitel psa proti těmto následkům pojištěn. Za případné úrazy v průběhu celé zkouškové akce ručí psůvoda za sebe i svého psa. Pokyny udělené rozhodčím, případně pořadatelem, psůvoda plní dobrovolně a na vlastní nebezpečí.

Potvrzení o úředně nařízeném očkování (očkovací průkaz) je nutno před zahájením zkoušky na požádání předložit příslušnému rozhodčímu, případně vedoucímu zkoušek.

Sportovní komisař

Jednotlivé národní svazy mohou kontrolovat provádění zkouškových akcí. K tomuto účelu pověřují odborně způsobilé osoby, jejichž úkolem je kontrolovat dodržování zkušebního řádu a řádný průběh zkoušek.

Práce figuranta

A) Předpoklady pro provádění figurantské práce v oddílu "C"

1. Dbát směrnic týkajících se figurantské práce, uvedené ve zkušebním řádě.
2. V den zkoušek se stává figurant v oddílu "C" asistentem rozhodčího.
3. S ohledem na osobní jistotu, i z důvodů bezpečnostně právních, musí být figurant při výcviku, jakož i při zkouškách a soutěžích, vždy vybaven ochranným oblekem (kalhotami, rukávem, případně vestou, suspenzorem a rukavicemi).
4. Obuv figuranta musí odpovídat povětrnostním a půdním podmínkám, musí být pevná a neklouzavá.
5. Před zahájením oddílu "C" je figurant poučen rozhodčím. Svou činnost provádí dle pokynů rozhodčího.
6. Při odzbrojování - prohlídce se figurant řídí pokyny psodova, pokud je toto vyžadováno zkušebním řádem. Na začátku bočního nebo zadního doprovodu, musí umožnit psodovovi se psem zaujmoutí základního postoje.
7. Při zkouškách může být pracováno s jedním figurantem. Při akcích přesahujících rámec kraje, jako jsou výběrové soutěže, mistrovství, atd. musí být vždy použito dvou figurantů.

B) Základní pravidla figurantské práce při zkouškách

1. Všeobecně :

V rámci zkoušek má být rozhodčím posouzen stav vycvičenosti a dle možnosti i kvalita předváděného psa (kupř. pudové vlohy, sebejistota, odolnost a ovladatelnost). Rozhodčí v průběhu zkoušek může objektivně posoudit to, co zvukově nebo pohybově zjistí.

Tento aspekt, především ale skutečnost sportovního charakteru zkoušek (t.j. dle možnosti stejné podmínky pro všechny účastníky), vyžaduje, aby figurantská práce vytvářela pro rozhodčího široký jednostranný obraz.

Nesmí být proto ponecháno na libovůli figuranta, jak bude oddíl "C" předvádět. Tím více musí dodržovat řadu pravidel. Při zkouškách rozhodčí posuzuje v rámci jednotlivých výkonů nejdůležitější kritéria oddílu "C". To jsou pudové vlohy, sebejistota, schopnost zatížení organismu a ovladatelnost. Z tohoto důvodu je třeba též hodnotit kvalitu zákusu předvedeného psa. Proto také musí pes, u něhož má být hodnocena kvalita zákusu, dostat možnost se

dobře zakousnout, nebo má-li být hodnocena schopnost zatížení organismu psa, aby "zatížení" bylo vyvoláno odpovídajícím nástupem figuranta. Vyunutí mimořádné snahy o udržení stejně prováděné figurantské práce všem je předpokladem možnosti dobrého posouzení.

2. "Vystavení a vyštěkání" (stupně zkoušek 1 - 3).

Figurant stojí, pro psovoda, psa, neviděn v příslušném úkrytu, s lehce pokrčenou paží v ochranném rukávu. Nehýbá se ani nezaujímá pro psa dráždivý postoj. Ochranný rukáv mu slouží k ochraně těla. Při "vystavení a vyštěkání" pozoruje figurant psa, jakékoliv dráždivé, či pomocné pohyby, jsou nepřipustné. Obušek drží bokem, směrem dolů. Na nárazy nebo zákusy psa, nesmí být reagováno obrannými pohyby.

3. "Pokus o útěk figuranta" (stupně zkoušek 1 - 3).

Po cviku "vystavení a vyštěkání", na pokyn psovoda vychází figurant normálním krokem z úkrytu a postaví se na místo určené rozhodčím (označené východiště útoku). Postoj figuranta musí dát psovodovi možnost odložit psa ve vzdálenosti pěti kroků na příslušném místě, bočně směrem k jeho rukávu. Pro psovoda musí být zřejmý směr útěku. Na pokyn rozhodčího se dá figurant okamžitě do rychlého běhu přímým směrem, aniž by utíkal přehnaně rychle či nekontrolovaně. Nepohybuje ani dodatečně rukávem, pes si musí sám najít optimální možnost zákusu. V žádném případě se figurant během útěku neobrací ke psu, toho může pozorovat jen úkosem. Neodtahuje rukáv. Po té, co se pes zakousne, běží dál, ochranný rukáv si těsně přitáhne k tělu.

Vzdálenost útěku je stanovena rozhodčím. Figurant se zastaví na pokyn rozhodčího. Jestliže je figurantem prováděn útek odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální možnosti k posuzování. Jakékoliv pomocné pohyby figuranta, jako přehnané nabízení ochranného rukávu před zákusem, výhrůžná zvolání či úderý obuškem o kalhoty před, neb v průběhu útěku, povolování rukávu po zákusu, změna rychlosti útěku, ukončení útěku bez povelu, atd., jsou nepřipustné. Ukončení cviku - viz bod 8. (platí pro všechny cviky)

4. "Obrana psa při hlídání" (stupně zkoušek 1 - 3).

Po hlídání podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psa. Obušek použije k výhrůžným pohybům nad ochranným rukávem, aniž by psa uhodil. Ve stejném okamžiku, aniž by došlo k pohybům ochranným rukávem, na něj pes odpovídající silou zaútočí. Ochranný rukáv je stále držen těsně na těle. Jakmile se pes zakousne, je figurantem v pohybu přemístěn bočně a v přímém směru začíná fáze odolnosti psa. Všechny psy musí figurant přesunout do stejného směru. Rozhodčí se musí postavit tak, aby mohl u všech psů posoudit útok, odolnost, zákus, pouštění i hlídání. Tlačení psa směrem ke psovodovi je nepřipustné.

Rány obuškem jsou směřovány na stehna či zád psa. Síla těchto úderů musí být pro všechny psy stejná. První úder následuje po 4-5ti krocích, druhý úder po dalších 4-5ti krocích. Po druhém úderu následují další výhrůžné pohyby obuškem bez úderů. Dobu trvání zákusu určuje rozhodčí. Na jeho pokyn se

figurant zastaví a přestane se psem bojovat. Jestliže je útok na psa proveden odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální podmínky k posuzování. Jakékoliv pomocné pohyby figuranta, jako nabízení rukávu před zákusem, výhrůžná zvolání či úderý obuškem o kalhoty před, nebo v průběhu útoku, povolování rukávu po zákusu v průběhu části odolnosti, různá intenzita boje se psem i úderů, ukončením boje při nedostatku odolnosti psa bez povelu, atd., jsou nepřipustné. Ukončení cviku - viz bod 8. (platí pro všechny cviky)

5. "Doprovod ze zadu" (stupně zkoušek 2 + 3) .

Na pokyn psodova jde figurant asi 30 kroků normální chůzí. Průběh doprovodu určuje rozhodčí. V průběhu doprovodu se musí figurant zdržet jakýchkoliv trhavých pohybů. Obušek i ochranný rukáv musí držet tak, aby nevytvářely pro psa dráždivý podnět. Zejména obušek musí být nesen skrytě. U všech psů jde figurant stejným rychlostním tempem.

6. "Přepad psa při doprovodu" (stupně zkoušek 2 + 3) .

Na pokyn rozhodčího následuje z pohybu přepad psa figurantem. Je proveden rychlým otočením na levou neb pravou stranu a útokem proti psu. Obuškem provádí výhrůžné pohyby nad ochranným rukávem, který má ve směru běhu přitisknut k tělu. Nutno se vyvarovat jakýchkoliv pohybů ochranným rukávem. Jakmile se pes zakousne, je figurantem v pohybu přesunut bočně a v přímém směru začíná fáze odolnosti psa. Všechny psy musí figurant přesouvat do stejného směru. Rozhodčí se musí postavit tak, aby mohl u všech psů posoudit útok, odolnost, zákus, pouštění i hlídání.

Tlačení psa směrem k psodovi je nepřipustné. Dobu trvání zákusu určuje rozhodčí. Na jeho pokyn se figurant zastaví a přestane se psem bojovat. Jestliže je útok na psa proveden odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální podmínky k posuzování. Jakékoliv pomocné pohyby figuranta jako úhybné pohyby nebo nabízení rukávu před zákusem, výhrůžná zvolání či úderý obuškem o kalhoty před nebo v průběhu útoku, různá intenzita útoku, ukončení boje při nedostatku odolnosti psa bez povelu, atd., jsou nepřipustné. Ukončení cviku - viz bod 8. (platí pro všechny cviky)

7. "Útok na psa z pohybu" (stupně zkoušek 1 - 3) .

Na pokyn rozhodčího opustí figurant jemu určený úkryt a projde normální krokem (u stupně zkoušky 1), během (u stupně zkoušky 2+3) příslušný prostor až k myšlené středové ose. Dále figurant:

- přejde z normálního kroku do běhu a zaútočí čelně křikem a výhrůžnými pohyby obuškem na psodova a psa (zkouškový stupeň 1)
- aniž by běh přerušil, zaútočí čelně křikem a výhrůžnými pohyby obuškem na psodova a psa (zkouškové stupně 2+3)

Pes musí být zachycen na ochranný rukáv, aniž by se figurant zastavil. Při setkání se psem, pokud je to potřebné, může se figurant natočit tělem tak, aby zachytil skok (útok) psa. V žádném případě nesmí být pes obháván. Jakmile se pes zakousne, je figurantem přesunut bočně a v přímém směru začíná fáze odolnosti psa. Každopádně nesmí dojít k převrácení psa. Všechny psy musí

figurant přesunout do stejného směru. Rozhodčí se musí postavit tak, aby mohl u všech psů posoudit útok, odolnost, zákus, pouštění i hlídání. Tlačení psa směrem k psodovodi je nepřipustné. Dobu trvání zákusu určuje rozhodčí. Na jeho pokyn se figurant zastaví a přestane se psem bojovat. Jestliže je útok na psa proveden odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální podmínky k psuzování. Jakékoliv pomocné pohyby figuranta, jako změna tempa útoku, převzetí psa na ochranný rukáv v zastavení, úhybné pohyby před zákusem, oběhnutí psa, nabídnutí rukávu před zákusem, povolování rukávu po zákuse, různá intenzita bojovnosti, ukončení boje při nedostatku bojovnosti psa bez povelu, atd., jsou nepřipustné. Ukončení cviku - viz bod 8. (platí pro všechny cviky)

8. Ukončení cviku (platí pro všechny cviky).

Ukončení všech cviků obrany je nutno provádět tak, aby mohl rozhodčí pozorovat způsob zákusu, pouštění i hlídání. Po ukončení cviku obrany musí odpor proti psovi ustát, figurant se přestane pohybovat, aniž by zřetelně uvolnil ochranný rukáv. Tento není ohnut směrem vzhůru, ale zůstává držen tak, jak byl v předchozím cviku. Obušek je držen směrem dolů, bočně podél těla, aby nebyl pro psa viditelný. Za účelem pouštění nesmí být figurantem prováděny žádné pomocné postoje. Po puštění udržuje figurant se psem zrakový kontakt, jakékoliv dráždivé či pomocné postoje různých druhů jsou nepřipustné. Aby mohl být udržen zrakový kontakt při zastavení, může se figurant k pohybujícímu se psu pomalu, nethravými pohyby otáčet.

9. Nejistota a selhání psa.

Na psa, který při cvicích obrany nazakousne nebo zákus uvolní a pustí, je figurantem dále útočeno, dokud cvik není rozhodčím ukončen. V této situaci nesmí figurant v žádném případě poskytovat psu pomoc nebo sám cvik ukončit. Psi, kteří nechtějí pouštět, nesmí být k tomuto donucování držením obušku v příslušné pozici nebo jeho pohybováním. Psi, kteří při hlídání mají snahu figuranta opustit, nesmí být jím lákáni dráždivými pohyby k setrvání. Při všech cvicích a jejich částech se musí vždy figurant chovat aktivně dle požadavků zkušebního řádu. Pokud při hlídání pes do figuranta narazí nebo jej kousne, je nutno se zdržet jakýchkoliv obranných pohybů.

Hodnocení TSB (platí pro všechny stupně zkoušek)

Hodnocení TSB má vzhledem k použitelnosti psa k chovu vyjádřit jeho povahové vlohy. Hodnocení TSB nemá žádný vliv na výsledek zkoušky, případně pořadí. Aby mohlo být hodnocení TSB provedeno, musí pes předvést alespoň jeden cvik obrany se zákusem.

Hodnocením "výrazný" (a), "pohotovost" (vh) a "nedostatečný" (ng) jsou hodnoceny následující vlastnosti :

(T) pudové vlohy, (S) sebejistota a (B) schopnost zatíženosti organizmu - odolnost.

TSB "výrazný" obdrží pes, který prokáže : velkou pracovní pohotovost, jasné

pudivé chování, cílevědomou snahu k provedení cviků, sebejisté vystupování, neomezenou pozornost a mimořádně velkou odolnost.

TSB "pohotový" obdrží pes, který prokáže : omezení v pracovní pohotovosti, v pudovém chování, v sebejistotě, v pozornosti a v odolnosti.

TSB "nedostatečný" obdrží pes, který prokáže : nedostatky v pracovní pohotovosti, nedostatečné pudové chování, chybějící sebejistotu a nedostatečnou odolnost.

V rámci ČR :

Hodnocení TSB se na území ČR při vlastních akcích neprovádí

Zvláštní ustanovení

Národní organizace jsou oprávněny pro obvod své působnosti upravit, případně si rozšířit všeobecnou část těchto pokynů. Například: pokyny k účasti, veterinárním opatřením, opatřením na ochranu zvířat, zdravotním podmínkám. Rovněž tak mohou učinit na základě zákonných opatření v příslušné zemi.

Zvukové povely jsou dávány v mateřském jazyce.

V rámci ČR :

Zkoušky úspěšně splněné do doby platnosti tohoto zkušebního řádu se plně uznávají a musí být na ně navazováno.

Mistrovství světa

Platí ustanovení "Závazných pokynů" pro provádění různých druhů FCI Mistrovství světa. Vydání těchto "Závazných pokynů", jakož i jejich pozměňování, přísluší komisi pro pracovní kynologii.

IPO 1

dělí se na :	oddíl A	100 bodů
	oddíl B	100 bodů
	oddíl C	100 bodů
	celkem	300 bodů

IPO 1 ODDÍL "A"

Vlastní stopa, nejméně 300 kroků dlouhá, 3 úseky, 2 lomy (cca 90 stupňů), 2 předměty psordova, nejméně 20 minut stará, čas k vypracování 15 min. Sledování stopy 80 bodů Předměty (10+10) 20 bodů Celkem 100 bodů.

Všeobecná ustanovení :

Rozhodčí nebo osoba zodpovědná za úsek stop určí tvar stopy vzhledem k prostoru, který je k pokládání stop určen. Předměty, případně lomy, nemusí být na všech stopách položeny ve stejných vzdálenostech od sebe. Začátek (nášlap) stopy musí být dobře označen štítkem, který je v bezprostřední blízkosti vlevo zastrčen do země. Psovod (=kladeč stopy) ukáže předměty před pokládáním stopy rozhodčímu nebo osobě odpovědné za úsek stop. Použity mohou být pouze předměty dobře prosycené pachem (nejméně 30 min.). Psovod (=kladeč stopy) se zdrží krátce na nášlapu a jde pak normálním krokem v určeném směru. Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem. První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek, druhý předmět na konec stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu jde kladeč dále ještě několik kroků v přímém směru. V průběhu jedné stopy musí být pokládány rozdílné předměty (např.: kůže, textil, dřevo). Předměty mohou být nejvíce 10 cm dlouhé, 2-3 cm široké a 0,5-1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. Po dobu pokládání stopy musí být pes mimo dohled. Rozhodčí a doprovodné osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v prostoru, ve kterém má dvojice (psovod a pes) právo stopu vypracovávat (např. nesmí psovoda předcházet).

a) Zvukový povel: "*Hledej*" nebo "*Stopa*". Zvukový povel pro hledání je povolen na začátku stopy a po prvním předmětu.

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může hledat buď volně nebo na 10 m dlouhé šňůře. Stopovací šňůra 10 m dlouhá může být vedena přes záď psa bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami psa. Může být upevněna přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování, nebo do místa k tomu určenému na stopovacím postroji. Povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje, bez přídatných řemenů.

Na výzvu se hlásí psovod se svým psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, v průběhu

uvádění a při celkové práci na stopě, je nutno se zdržet jakéhokoliv nátlaku na psa. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na začátek stopy, a je na stopu uveden. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a nízkým nosem navěštit. Pak musí dále se zájmem sledovat průběh stopy nízkým nosem a stejnoměrným tempem. Psovod následuje psa na konci stopovací šňůry s odstupem 10 m. Rovněž při volném sledování zachovává odstup 10 m od psa. Drží-li psovod stopovací šňůru v ruce, může být provedena. Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po jejich vypracování musí ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může s ním zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi (též střídavě). Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem dále na stopě pokračuje nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje (též střídavě). Pokud pes předmět označil, položí psovod stopovací šňůru a jde k němu. Zvednutím předmětu ukáže, že byl psem nalezen. Pak zvedne stopovací šňůru a pokračuje se psem na stejném místě ve sledování stopy. Po ukočení stopy se nalezené předměty ukazují rozhodčímu.

- c) **Hodnocení:** Pokud je stopa vypracovávána se zájmem, stejnoměrně a přesvědčivě a pes jeví kladný vztah k jejímu vyhledávání, není rychlost postupu kritériem hodnocení. Ověřování, aniž by pes stopu opouštěl, není chybou. Chybné sledování, vysoký nos, vyprazdňování se psa, ověřování v kroužcích na lomech, dlouhé, váhavé zvedání předmětů, poskytování pomoci, označení nepoloženého předmětu je postihováno ztrátou bodů. Vzdálí-li se psovod od stopy více než na délku stopovací šňůry, je práce psa na stopě ukončena. Opustí-li pes stopu a je psovodem zadržován, je psovod vyzván rozhodčím, aby psa následoval. Není-li této výzvy uposlechnuto, je rozhodčím práce psa na stopě ukončena. Není-li do 15 min. po uvedení psa na nášlap dosaženo konce stopy, je práce psa na stopě rozhodčím rovněž ukončena. Získané body až do ukončení stopy jsou zadány. Za nezvednuté či neoznačené předměty se body nezadávají. Střídavé zvedání a označování předmětů na jedné stopě je chybné. Platí způsob hlášení psovodem. Zvednutí nebo označení na stopě nepoloženého předmětu je hodnoceno v rámci úseku. Rozdělení bodů za sledování stopy na úsecích musí odpovídat jejich délce a stupni obtížnosti. Hodnocení jednotlivých úseků se provádí známkami a body. Nejeví-li pes o stopu zájem (delší setrvání psa na stejném místě bez snahy o hledání stopy), může být stopa ukončena, i když se pes dosud na stopě nachází.

V rámci ČR :

Po čtvrtém neúspěšném uvedení psa na začátek stopy je jeho práce ukončena.

IPO 1 ODDÍL "B"

Cvik 1 : Ovladatelnost bez vodítka	20 bodů
Cvik 2 : Odložení vsedě za pochodu	10 bodů
Cvik 3 : Odložení vleže za pochodu s přivoláním	10 bodů
Cvik 4 : Aport volný	10 bodů
Cvik 5 : Aport skokem	15 bodů
Cvik 6 : Aport šplhem	15 bodů
Cvik 7 : Vysílání vpřed s odložením	10 bodů
Cvik 8 : Odložení dlouhodobé	10 bodů
celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Rozhodčí dává pokyn k zahájení každého cviku. Všechny ostatní výkony, jako obraty, zastavení, změna způsobu chůze, atd., se provádějí bez pokynu rozhodčího.

Zvukové povely jsou uvedeny v pokynech. Jsou to normálně vyslovované, krátké povely. Mohou být vyslovovány v jakémkoliv jazyce, pro jednu a tutéž požadovanou činnost musí být ale vždy stejné. Nevykoná-li pes cvik nebo jeho část ani na třetí zvukový povel, není tento cvik hodnocen. Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jména psa. Použití jména psa spolu se zvukovým povellem pro přivolání je hodnoceno jako druhý povel.

V základním postoji sedí pes těsně a přímo u levé nohy psovoda tak, aby lopatkou byl v úrovni kolen psovoda. Každý cvik začíná a končí základním postojem. Závěrečný základní postoj každého cviku je současně vstupním základním postojem pro následující cvik, pokud není vyžadováno přemístění psovoda se psem. Zaujetí základního postoje na začátku cviku je povoleno jen jedenkrát.

Krátká pochvala je povolena pouze po ukončení cviku, ze základního postoje. Po jejím provedení zaujímá psovod nově základní postoj. V každém případě mezi pochvalou a zahájením nového cviku musí být zachována zřetelná přestávka (cca 3 vteřiny).

Po zaujetí základního postoje následuje provádění cviku. Po nejméně 10ti a nejvíce 15ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi "předsednutím" a povellem k přisednutí, jako i při příchodu psovoda k odloženému psu, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke svému psu přistupovat zepředu nebo zezadu.

Ovladatelnost psa bez vodítka musí být prokázána i při přechodech k jiným cvikům. Při odchodu psovoda pro činku jde pes s ním. Naskakování psa na psovoda či hraní se psem není dovoleno. Obraty provádí psovod vlevo. Při těchto cvicích se může pes k noze psovoda dostávat obcházením nebo zepředu, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Po předsednutí může pes

zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo zepředu, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky.

Překážka má výšku 100 cm a šíři 150 cm. Šikmá stěna sestává ze dvou, v horní části spojených stěn, 150 cm širokých a 191 cm vysokých. V dolní části jsou od sebe obě stěny vzdáleny tak, aby celková výška překážky byla 180 cm. Celá plocha šikmých stěn musí být potažena nekluzkým materiálem. Stěny jsou v horní části opatřeny 3 laťkami 24/48 mm. Všichni psi na jedné akci musí využívat stejných překážek. Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěných aportovacích činek - dále jen předmětů (váha 650 g). Předměty připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Při provádění aportu není dovoleno předem dávat psu předmět do tlamy. Opomene-li psovod provedení některého cviku, je vyzván rozhodčím, bez ztráty bodů, k jeho provedení.

V rámci ČR :

Na přechodnou dobu není v ČR vyžadováno potažení šikmých stěn nekluzkým materiálem.

1. Ovladatelnost bez vodítka

20 bodů

- a) Zvukový povel: "*K noze*" Zvukový povel je psovodu povolen jen pro vykročení a změně způsobu chůze.
- b) Provedení: Psovod se psem jde k rozhodčímu, psa posadí a podá mu hlášení. Ze základního postoje musí pes na zvukový povel "k noze" psovoda pozorně, radostně a v přímém směru následovat. Musí se vždy nacházet u levého boku psovoda, lopatkou vždy v úrovni kolen psovoda. Při zastavení musí pes samostatně, rychle a v přímém směru usednout. Na začátku cviku jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem, po obratu čelem vzad a dalších 10ti až 15ti krocích předvede poklus a pomalou chůzi (vždy nejméně 10 kroků). Přechod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků. Jednotlivé změny způsobu chůze se musí od sebe zřetelně lišit rychlostí svého provedení. V normální chůzi se provádí nejméně po jednom obratu vpravo, vlevo a čelem vzad. V normální chůzi se provede minimálně jedno zastavení. Během první chůze psovoda přímým směrem je v časovém odstupu 5ti vteřin dvakrát vystřeleno (ráže 6 – 9 mm) ze vzdálenosti nejméně 15 kroků od psa. Pes se k výstřelům musí zachovat lhostejně. Ke konci cviku, na pokyn rozhodčího, prochází psovod se psem skupinou nejméně čtyř pohybujících se osob. Psovod se psem ve skupině jednu osobu zprava a jednu osobu zleva obchází, a nejméně jedenkrát se zde zastaví. Je na rozhodčím, zda si nechá cvik opakovat. Po opuštění skupiny zaujímá psovod se psem základní postoj.
- c) Hodnocení: Předbíhání, vychylování psa do stran, zpoždění psa, dodatečné zvukové povely, pomoc tělem, nepozornost, překážení nebo obtěžování psovoda psem je hodnoceno ztrátovými body.

2. Odložení vsedě za pochodu

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Sedni*".
- b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích si pes na zvukový povel "*sedni*" rychle a v přímém směru sedne, aniž by psodod přerušil či změnil způsob chůze nebo se ohlížel. Po dalších asi 30ti krocích se psodod zastaví a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího jde psodod zpět a postaví se ke psu.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, pomalé sedání, neklidné a nepozorné odložení vsedě jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže si pes místo sednutí lehne nebo zůstane stát, je mu odebráno 5 bodů.

3. Odložení vleže za pochodu s přivoláním

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Lehni*", "*Ke mně*", "*K noze*".
- b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích pes na zvukový povel k odložení rychle, a v přímém směru ulehne, aniž by psodod přerušil či změnil způsob chůze nebo se ohlížel. Po dalších, asi 30ti krocích v přímém směru se psodod zastaví, a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího povel "*ke mně*" nebo jménem psa si psodod přivolá psa k sobě. Pes má přiběhnout radostně, rychle a přímým směrem, těsně a přímo se posadit před psododa. Na zvukový povel "*k noze*" si pes sedá rychle a přímo, vedle psododa.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, pomalé ulehnutí, neklidné odložení, pomalé přicházení, popřípadě otálení s příchodem, změna postoje psododa, chyby při předsednutí a při ukončení cviku, jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže si pes místo ulehnutí sedne nebo zůstane stát, je mu odebráno 5 bodů.

4. Aport volný

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Aport*", "*Pust*", "*K noze*".
- b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psodod předmět (o váze 650 g) do vzdálenosti asi 10ti kroků. Zvukový povel k přinesení dává až když předmět klidně leží. Pes, který klidně sedí vedle psododa, musí na zvukový povel "*aport*" rychle a přímým směrem běžet k předmětu, ihned jej uchopit a psododu jej rychle přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psododa a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu jej psodod po asi 3 vteřinách zvukovým povel "*pust*" odebere. Po odebrání drží vzpřímený psodod předmět v pravé připažené paži. Na zvukový povel "*k noze*" si pes sedá rychle a přímo vedle psododa. V průběhu celého cviku nesmí psodod opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalé přinesení, upuštění předmětu, hraní si s ním, či jeho překusování, změna postoje psododa, chyby při předsednutí a

při ukončení cviku, jsou hodnoceny ztrátovými body. Rovněž ztrátovými body je hodnoceno odhození předmětu na příliš krátkou vzdálenost, jako i pomoc psovoda, i když neopustí stanoviště. Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně. Nepřinese-li pes předmět, je cvik hodnocen 0 body.

5. Aport skokem (100 cm)

15 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Vpřed nebo Hop", "Aport", "Pust", "K noze".
- b) Provedení: Psovod zaujme se psem základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Ze základního postoje odhodí psovod předmět (o váze 650 g) přes 100 cm vysokou překážku. Zvukový povel k přeskočení dává až když předmět klidně leží. Pes, který klidně a neupoutaný sedí vedle psovoda, musí na zvukový povel "hop" a "aport" (zvukový povel "aport" musí být dán v průběhu přeskočení) skokem překonat překážku, rychle a přímým směrem doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit a skokem překonat překážku zpět, a psovodu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psovoda a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu psovod asi po 3 vteřinách zvukovým povelu "pust" předmět odebere. Po odebrání drží vzpřímený psovod předmět v pravé připážené paži. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo vedle psovoda. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý skok a běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalý zpětný skok, upuštění předmětu, hraní si s ním či jeho překusování, změna postoje psovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny ztrátovými body. Dotkne-li se pes při skoku překážky, může být odebrán až 1 bod při každém skoku, při odrazu o překážku až 2 body.

Tabulka hodnocení

Skok tam	Přinesení předmětu	Skok zpět
5 bodů	5 bodů	5 bodů

Dílčí hodnocení cviků je možné jen pokud z jeho tří částí (skok tam - přinesení předmětu - skok zpět) jsou nejméně dvě části provedeny.

* Bez závady provedené skoky a přinesení předmětu = 15 bodů

* Skok tam nebo zpět neproveden, předmět bez závady přinesen = 10 bodů

* Skoky tam a zpět provedeny bez závady, předmět nepřinesen = 10 bodů

Leží-li předmět po odhození značně stranou nebo je těžko viditelný, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhozený předmět opakovat. Pes zůstává sedět.

Pomoc psovoda, i když neopustí stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně.

6. Aport šplhem (šikmá stěna 180 cm)**15 bodů**

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Vpřed nebo Hop", "Aport", "Pust", "K noze".
- b) Provedení: Ze základního postoj se psem základní postoj nejméně 5 kroků před šikmou stěnou. Ze základního postoje odhodí psodvodec předmět (o váze 650 g) přes šikmou stěnu. Pes, který klidně a neupoutaný sedí vedle psodovoda, musí na zvukový povel "hop" a "aport" (zvukový povel "aport" musí být dán v průběhu překonání šikmé stěny), pře konat šplhem šikmou stěnu, rychle a přímým směrem doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit a s předmětem šplhem překonat šikmou stěnu zpět, a psodovu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psodovoda a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu psodov, asi po 3 vteřinách zvukovým povel "pust" předmět odebere. Po odebrání drží vzpřímený psodov předmět v pravé připažené paži. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo, vlevo vedle psodovoda. V průběhu celého cviku nesmí psodov opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý šplh a běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalý zpětný šplh, upuštění předmětu, hraní si s ním či jeho překusování, změna postoje psodovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku, jsou hodnoceny ztrátovými body.

Tabulka hodnocení

Šplh tam	Přinesení předmětu	Šplh zpět
5 bodů	5 bodů	5 bodů

Díleci hodnocení cviků je možné jen pokud z jeho tří částí (šplh tam - přinesení předmětu - šplh zpět) jsou nejméně dvě části provedeny.

* Bez závady provedené šplhy a přinesení předmětu = 15 bodů

* Šplh tam nebo zpět neproveden, předmět bez závady přinesen = 10 bodů

* Šplhy tam a zpět provedeny bez závady, předmět nepřinesen = 10 bodů

Leží-li předmět po odhození značně stranou nebo je těžko viditelný, může psodov bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu opakovat. Pes zůstává sedět.

Pomoc psodovoda, i když neopustí stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Pokud psodov opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně.

7. Vysílání vpřed s odložením**10 bodů**

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Vpřed", "Lehni", "Sedni".
- b) Provedení: Ze základního postoje jde psodov s neupoutaným psem přímo v přikázaném směru. Po 10 až 15ti krocích dává psu zvukový povel "vpřed" se současným jediným pokynem paží a sám zůstane stát. Po tomto zvukovém a pokynovém povelu se pes přikázaným směrem rychle a přímo vzdalí nejméně 30 kroků od psodovoda. Na pokyn rozhodčího dá psodov psu zvukový povel "lehni", na který musí pes ihned ulehnout. Psodov může ponechat zdviženou

paži ve směru příkázaného vyslání psa až do jeho ulehnutí. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psu a postaví se k jeho pravé straně. Po asi 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího, dává psovod psu zvukový povel "sedni", na který se musí pes rychle a přímo posadit.

- c) Hodnocení: Chyby v provedení, následování psa psovodem po jeho vyběhnutí, pomalý běh psa vpřed, silné odbočení ze směru, krátká vzdálenost, váhavé nebo předčasné ulehnutí psa, neklidné odložení, případně předčasné postavení se psa při příchodu psovoda (změna polohy), jsou hodnoceny ztrátovými body.

8. Odložení dlouhodobé

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Lehni", "Sedni".
- b) Provedení: Před zahájením cviků oddílu B jiného psa, odloží psovod psa zvukovým povel "lehni" na místě určeném rozhodčím, nesmí u něho nechat vodítko či jakýkoliv jiný předmět. Psovod pak odchází cvičebním prostorem, aniž by se ohlédl, nejméně 30 kroků od psa a zůstává v jeho dohledu, obrácen zády k němu, klidně stát. Po dobu provádění cviků 1 až 6 jiným psem musí pes, bez ovlivňování psovodem, klidně ležet. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psu a postaví se k jeho pravé straně. Po asi 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího dává psovod psu zvukový povel "sedni", na který se musí pes rychle a přímo posadit.
- c) Hodnocení: Neklidné chování se psovoda, jakož i jiná jeho skrytá pomoc psu, neklidné odložení, případně před časné postavení se psa při příchodu psovoda (změna polohy), je hodnoceno ztrátovými body. Dílčí hodnocení cviků je možné, pokud pes vstane nebo si sedne, aniž by opustil místo odložení. Opustí-li pes místo odložení více než 3 m před ukončením cviku 3 jiného psa, je cvik hodnocen 0. Opustí-li pes místo odložení později, obdrží dílčí hodnocení. Jestliže při příchodu psovoda jde pes k němu, následuje ztráta až 3 body.

IPO 1 ODDÍL "C"

Cvik 1 : Vyhledání figuranta	5 bodů
Cvik 2 : Vystavení a vyštěkání	10 bodů
Cvik 3 : Pokus o útěk figuranta	20 bodů
Cvik 4 : Obrana psa při hlídání	35 bodů
Cvik 5 : Útok na psa z pohybu	30 bodů
celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Po delších stranách vhodného prostoru je rozestavěno 6 úkrytů (3 úkryty po každé straně - viz náskres). Potřebná značení musí být pro psovoda, rozhodčího a figuranta dobře viditelná. Figurant musí být vybaven ochranným oděvem, rukávem a obuškem. Rukáv musí být opatřen ochrannou vrstvou, na které je

našitá juta přírodní barvy. Jestliže je třeba, aby mohl figurant psa neustále sledovat, nemusí stát bezpodmínečně zcela bez hnutí. Nesmí ale dělat žádné výhrůžné nebo obranné pohyby. Ochranným rukávem si chrání své tělo. Je ponecháno na psododu, jakým způsobem odebírá figurantovi obušek (viz: "Všeobecná část - práce figuranta"). Ve všech stupních zkoušek může být pracováno s jedním figurantem.

Pro všechny psodovy příslušného výcvikového stupně zkoušek musí být použit stejný figurant. Psi, kteří nejsou psododem zvladatelní, pouští rukáv až při silném ovlivňování (odtržení) psododem, jsou diskvalifikováni, neprovádí se hodnocení TSB. U psů, kteří při cvicích obrany selžou nebo se nechají odehnat, nutno posuzování oddílu C přerušit, v oddílu C dosažené body nezadat, ale provést hodnocení TSB. Zvukový povel pro puštění je dovolen při všech cvicích obrany jen jednou.

Hodnocení pro puštění (ztrátové body):

váhavé puštění	1. zvukový povel navíc – okamžité puštění	1. zvukový povel navíc – váhavé puštění	2. zvukový povel navíc – okamžité puštění	2. zvukový povel navíc – váhavé puštění	nepuštění po 2. zvuk. povelu navíc
0,5-3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	diskval.

1. Vyhledání figuranta

5 bodů

- Po jednom zvukovém povelu: "Revír", "Ke mně" (zvukový povel "Ke mně" může být spojen se jménem psa).
- Provedení: Figurant je ukryt v posledním úkrytu tak, aby nebyl pro psa viditelný. Psodod se psem se postaví na stanoviště mezi čtvrtým a pátým úkrytem, aby mohl psa vyslat do dvou stran. Provádění oddílu C začíná na pokyn rozhodčího. Na krátký zvukový povel "revír" a pokynový povel napřažením pravé nebo levé paže, který může být opakován, musí pes vyběhnout od psododa rychle a cílevědomě k pátému úkrytu a ten oběhnout. Jakmile pes ukryt oběhne, zavolá jej psodod zvukovým povelu "ke mně" (ten může být spojen se jménem psa) k sobě, a za pohybu jej vysílá dalším zvukovým povelu "revír" k úkrytu, kde je skryt figurant. Psodod po dobu vyhledávání se pohybuje normálním krokem po pomyslné středové ose prohledávaného prostoru, kterou nesmí opustit. Pes musí být vždy před psododem. Jakmile přijde pes k úkrytu figuranta, musí psodod zůstat stát, další zvukové a pokynové povely nejsou dovoleny.
- Hodnocení: Nedostatky v ovladatelnosti, těsném a cílevědomém oběhnutí úkrytu jsou hodnoceny ztrátovými body.

2. Vystavení a vyštěkání

10 bodů

- Jeden zvukový povel: "K noze"
- Provedení: Pes musí figuranta pozorně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí

na figuranta skákat, dotýkat se ho, ani jej kousat. Na pokyn rozhodčího po cca 20ti vteřinách štěkání jde psodod do vzdálenosti 5ti kroků k úkrytu za štěkajícího psa. Na další pokyn rozhodčího odvolá si psa k noze, a postaví se s ním do základního postoje.

- c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování (až do samostatného vydání zvukového povelu psododa), které není ovlivněno přítomným rozhodčím nebo přicházejícím psododem, jsou hodnoceny srážkovými body. Za přerušované štěkání je zadáno 5 bodů. Pokud pes štěká slabě, jsou sraženy 2 body. Zůstane-li pes, který neštěká, pozorně a aktivně hlídat figuranta, je sraženo 5 bodů. Při lehkých dotecích (narázech) psa do figuranta se srazí až 2 body, při zákusu až 9 bodů. Opustí-li pes figuranta před tím, než vydá rozhodčí psododu pokyn k opuštění středové pomyslné osy, může jej psodod ještě jednou vyslat k figurantovi.

Zůstane-li pak pes u figuranta, může být v oddíle C pokračováno, cvik vystavení a vyštěkání je ale hodnocen nedostatečně. Pokud již nelze psa znovu vyslat nebo opustí-li figuranta znovu, je posuzování oddílu C ukončeno. Jde-li pes naproti přicházejícímu psododu nebo přijde-li k němu před povel, následuje dílčí hodnocení v rámci nedostatečné známky.

3. Pokus o útěk figuranta

20 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Lehni*", "*Pust!*".
- b) Provedení: Na pokyn rozhodčího vyveze psodod figuranta k opuštění úkrytu. Místo, kam se má postavit, je označeno. Na pokyn rozhodčího pak odejde psodod se psem na určené místo k jeho odložení. Vzdálenost mezi figurantem a psem musí být 5 kroků. Psodod ponechá ležícího psa střežit figuranta a odchází k úkrytu tak, aby odtud mohl pozorovat psa, figuranta a rozhodčího. Na pokyn rozhodčího se figurant pokusí o útěk. Bez váhání musí pes samostatně, energickým a silným zákusem útěku zabránit. Při tom smí kousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát samostatně psodod, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním zvukovém povelu, dá rozhodčí psododu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu "pust!" musí psodod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a pozorně jej střežit.
- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlá a energická reakce psa na přicházejícího figuranta a jeho následování, ukončené přesvědčivým zadržením s plným a klidným zákusem až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Zůstane-li pes ležet či do vzdálenosti cca 20ti kroků útěku figuranta

zadržením a zákusem nezabrání, je posuzování oddílu C ukončeno. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

4. Obrana psa při hlídání

35 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: *"Pust"*, *"K noze"*.
- b) Provedení: Po hlídání figuranta psem, které trvá asi 5 vteřin, na pokyn rozhodčího podnikne figurant útok na psa. Bez ovlivňování psovodem se musí pes energickým a silným zákusem ubránit. Pes se při tom smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. Jsou povoleny rány pouze na stehna či záď psa. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro pouštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů *"pust"*. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu *"pust"* musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelům *"k noze"* zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi neodebírání.
- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

5. Útok na psa z pohybu

30 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: *"Sedni"*, *"Drž"*, *"Pust"*, *"K noze"* (2x).
- b) Provedení: Psovod se psem se postaví na označené místo v úrovni prvního úkrytu na pomyslné středové ose prostoru. Psa může přidržovat rukou za obojek, nesmí jej však nijak ovlivňovat. Na pokyn rozhodčího vystoupí

figurant vybavený obuškem z úkrytu, a jde normálním krokem ke středové ose prostoru. Zde se otočí ke psodovu a psu a křikem s výhrůžnými pohyby na ně v běhu zaútočí. Jakmile se přiblíží k psodovu a psu na vzdálenost 40 - 30 kroků, psodov psa na pokyn rozhodčího vysílá k obraně zvukovým povelům "drž". Pes musí útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psodov nesmí opustit své stanoviště. Na pokyn rozhodčího zůstatne pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psodov samostatně v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psodovu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pusť". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "pusť" musí psodov klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psodov normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelům "k noze" zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi odebírá. Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20ti kroků. Jeden zvukový povel "k noze" je povolen.

Pes jde po pravé straně figuranta, takže se nachází mezi figurantem a psodovem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě střežit, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psodov předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení oddílu C. Před hodnocením si psodov na pokyn rozhodčího připevní psa na vodítko.

- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: Rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psodovu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psodova nebo obdrží-li od psodova zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

IPO - 2

dělí se na :	oddíl A	100 bodů
	oddíl B	100 bodů
	oddíl C	100 bodů
	celkem	300 bodů

IPO 2 ODDÍL "A"

Cizí stopa, nejméně 400 kroků dlouhá, 3 úseky, 2 lomy (cca 90 stupňů), 2 předměty, nejméně 30 minut stará, čas k vypracování 15 min. Sledování stopy 80 bodů Předměty (10+10) 20 bodů Celkem 100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Rozhodčí nebo osoba zodpovědná za úsek stop, určí tvar stopy vzhledem k prostoru, který je k pokládání stop určen. Předměty, případně lomy, nemusí být na všech stopách položeny ve stejných vzdálenostech od sebe. Začátek (nášlap) stopy musí být dobře označen štítkem, který je v bezprostřední blízkosti vlevo zastrčen do země.

Pořadí účastníků je rozhodčím po položení stop losováno.

Kladeč stopy ukáže předměty před pokládáním stopy rozhodčímu nebo osobě odpovědné za úsek stop. Použity mohou být pouze předměty dobře prosycené pachem (nejméně 30 min.). Kladeč stopy se zdrží krátce na nášlapu, a jde pak normálním krokem v určeném směru. Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem, první předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek, druhý předmět na konec stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu jde kladeč dále ještě několik kroků v přímém směru. V průběhu jedné stopy musí být pokládány rozdílné předměty (např: kůže, textil, dřevo). Předměty mohou být nejvíce 10 cm dlouhé, 2-3 cm široké a 0,5-1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. Všechny předměty musí být opatřeny číslem, které je totožné s číslem štítku označujícím začátek stopy. Po dobu pokládání stopy musí být psodov i pes mimo dohled.

Rozhodčí, kladeč a doprovodné osoby, se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v prostoru, ve kterém má dvojice (psodov a pes) právo stopu vypracovávat (např. nesmí psodova předcházet).

a) Zvukový povel: "*Hledej*" nebo "*Stopa*" Zvukový povel pro hledání je povolen na začátku stopy a po prvním předmětu.

b) Provedení: Psodov si připraví psa pro práci na stopě. Pes může hledat buď volně, nebo na 10 m dlouhé šňůře. Stopovací šňůra 10 m dlouhá může být vedena přes zad psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami psa. Může být upevněna přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo do místa k tomu určenému na stopovacím postroji. Povoleny jsou hrudní

nebo bederní postroje, bez přídavných řemenů. Na výzvu se hlásí psodod se psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, v průběhu uvádění a při celkové práci na stopě je nutno se zdržet jakéhokoliv nátlaku na psa. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na začátek stopy a je na stopu uveden. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a nízkým nosem navěřit. Pak musí dále se zájmem sledovat průběh stopy nízkým nosem a stejnoměrným tempem. Psodod následuje psa na konci stopovací šňůry s odstupem 10 m. Rovněž při volném sledování zachovává odstup 10 m od psa. Drží-li psodod stopovací šňůru v ruce, může být provedena. Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po jejich vypracování musí ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psododem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může s ním zůstat stát, sedět nebo též s ním přijít ke psododovi (též střídavě). Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem dále na stopě pokračuje nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje (též střídavě). Pokud pes předmět označil, položí psodod stopovací šňůru a jde k němu. Zvednutím předmětu ukáže, že byl psem nalezen. Pak zvedne stopovací šňůru a pokračuje se psem na stejném místě ve sledování stopy. Po ukočení stopy se nalezené předměty ukazují rozhodčímu.

c) **Hodnocení:** Pokud je stopa vypracována se zájmem, stejnoměrně a přesvědčivě, a pes jeví kladný vztah k jejímu vyhledávání, není rychlost postupu kritériem hodnocení. Ověřování, aniž by pes stopu opouštěl, není chybou. Chybné sledování, vysoký nos, vyprazdňování se psa, ověřování v kroužcích na lomech, dlouhé, váhavé zvedání předmětů, poskytování pomoci, označení nepoloženého předmětu je postihováno ztrátou bodů. Vzdálí-li se psodod od stopy více než na délku stopovací šňůry, je práce psa na stopě ukončena. Opustí-li pes stopu a je psododem zadržován, je psodod vyzván rozhodčím, aby psa následoval. Není-li této výzvy uposlechnuto, je rozhodčím práce psa na stopě ukončena. Není-li do 15 min. po uvedení psa na nášlap dosaženo konce stopy, je práce psa na stopě rozhodčím rovněž ukončena. Získané body až do ukončení stopy jsou zadány. Za nezvednuté či neoznačené předměty se body nezadávají. Střídavé zvedání a označování předmětů na jedné stopě je chybné. Platí způsob hlášení psododem. Zvednutí nebo označení na stopě nepoloženého předmětu je hodnoceno v rámci úseku. Rozdělení bodů za sledování stopy na úsecích musí odpovídat jejich délce a stupni obtížnosti. Hodnocení jednotlivých úseků se provádí známkami a body. Nejeví-li pes o stopu zájem (delší setrvání psa na stejném místě bez snahy o hledání stopy), může být stopa ukončena, i když se pes dosud na stopě nachází.

V rámci ČR :

Po čtvrtém neúspěšném uvedení psa na začátek stopy je jeho práce ukončena.

Předměty nemusí být opatřovány čísly.

IPO 2 ODDÍL "B"

Cvik 1 : Ovladatelnost bez vodítka	10 bodů
Cvik 2 : Odložení vsedě za pochodu	10 bodů
Cvik 3 : Odložení vleže za pochodu s přivoláním	10 bodů
Cvik 4 : Odložení ve stoje za pochodu	10 bodů
Cvik 5 : Aport volný	10 bodů
Cvik 6 : Aport skokem	15 bodů
Cvik 7 : Aport šplhem	15 bodů
Cvik 8 : Vysílání vpřed s odložením	10 bodů
Cvik 9 : Odložení dlouhodobé	10 bodů
celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Rozhodčí dává pokyn k zahájení každého cviku. Všechny ostatní výkony, jako obraty, zastavení, změna způsobu chůze, atd., se provádějí bez pokynu rozhodčího.

Zvukové povely jsou uvedeny v pokynech. Jsou to normálně vyslovované, krátké povely. Mohou být vyslovovány v jakémkoliv jazyce, pro jednu a tutéž požadovanou činnost musí být ale vždy stejné. Nevykoná-li pes cvik nebo jeho část ani na třetí zvukový povel, není tento cvik hodnocen. Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Použití jména psa spolu se zvukovým povelům pro přivolání je hodnoceno jako druhý povel.

V základním postoji sedí pes těsně a přímo u levé nohy psovoda tak, aby lopatkou byl v úrovni kolen psovoda. Každý cvik začíná a končí základním postojem. Závěrečný základní postoj každého cviku je současně vstupním základním postojem pro následující cvik, pokud není vyžadováno přemístění psovoda se psem. Zaujetí základního postoje na začátku cviku je povoleno jen jedenkrát.

Krátká pochvala je povolena pouze po ukočení cviku ze základního postoje. Po jejím provedení zaujímá psovod nově základní postoj. V každém případě mezi pochvalou a zahájením nového cviku, musí být zachována zřetelná přestávka (cca 3 vteřiny).

Po zaujetí základního postoje následuje provádění cviku po nejméně 10ti a nejvíce 15ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi "předsednutím" a povelům k přisednutí, jako i při příchodu psovoda k odloženému psu, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke psu přistupovat zepředu nebo zezadu.

Ovladatelnost psa bez vodítka musí být prokázána i při přechodech k jiným cvikům. Při odchodu psovoda pro činku jde pes s ním. Naskakování psa na psovoda či hraní se psem, není dovoleno.

Obraty provádí psovod vlevo. Při těchto cvicích se může pes k noze psovoda dostávat obcházením nebo zepředu, vždy však stejným způsobem v průběhu celé

zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo zepředu. Vždy však stejným způsobem po dobu celé zkoušky. Překážka má výšku 100 cm a šíři 150 cm. Šikmá stěna sestává ze dvou, v horní části spojených, stěn 150 cm širokých a 191 cm vysokých. V dolní části jsou od sebe obě stěny vzdáleny tak, aby celková výška překážky byla 180 cm. Celá plocha šikmých stěn musí být potažena nekluzkým materiálem. Stěny jsou v horní části opatřeny 3 laťkami 24/48 mm. Všichni psi na jedné akci musí využívat stejných překážek.

Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěných aportovacích činek - dále jen předmětů (aport volný o váze 1000 g, aport skokem a šplhem o váze 650 g). Předměty připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Při provádění aportu není dovoleno předem dávat psu předmět do tlamy. Opomene-li psovod provedení některého cviku, je vyzván rozhodčím, bez ztráty bodů, k jeho provedení.

V rámci ČR:

Na přechodnou dobu není v ČR vyžadováno potažení šikmých stěn nekluzkým materiálem.

1. Ovladatelnost bez vodítka

10 bodů

- a) Zvukový povel: "K noze" Zvukový povel je psovodu povolen jen pro vykročení a změně způsobu chůze.
- b) Provedení: Psovod se psem jde k rozhodčímu, psa posadí a podá mu hlášení. Ze základního postoje musí pes na zvukový povel "k noze" psovoda pozorně, radostně a v přímém směru následovat. Musí se vždy nacházet u levého boku psovoda, lopatkou vždy v úrovni kolen psovoda. Při zastavení musí pes samostatně, rychle a v přímém směru usednout. Na začátku cviku jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem, po obratu čelem vzad a dalších 10ti až 15ti krocích předvede poklus a pomalou chůzi (vždy nejméně 10 kroků). Přečod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků. Jednotlivé změny způsobu chůze se musí od sebe zřetelně lišit rychlostí svého provedení. V normální chůzi se provádí nejméně po jednom obratu vpravo, vlevo a čelem vzad. V normální chůzi se provede minimálně jedno zastavení. Během první chůze psovoda přímým směrem je v časovém odstupu 5ti vteřin dvakrát vystřeleno (ráže 6-9 mm) ze vzdálenosti nejméně 15 kroků od psa. Pes se k výstřelům musí zachovat lhostejně. Ke konci cviku, na pokyn rozhodčího, prochází psovod se psem skupinou nejméně čtyř pohyblivých se osob. Psovod se psem ve skupině jednu osobu zprava a jednu osobu zleva obchází, a nejméně jedenkrát se zde zastaví. Je na rozhodčím, zda si nechá cvik opakovat. Po opuštění skupiny zaujímá psovod se psem základní postoj.
- c) Hodnocení: Předbíhání, vychylování psa do stran, zpoždování psa, dodatečné zvukové povely, pomoc tělem, nepozornost, překážení nebo obtěžování

psovoda psem je hodnoceno ztrátovými body.

2. Odložení vsedě za pochodu

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Sedni*".
- b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích si pes na zvukový povel "sedni" rychle a v přímém směru sedne, aniž by psovod přerušil či změnil způsob chůze nebo se ohlížel. Po dalších asi 30ti krocích se psovod zastaví a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět a postaví se ke psu.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, pomalé sedání, neklidné a nepozorné odložení vsedě jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže si pes místo sednutí lehne nebo zůstane stát, je mu odebráno 5 bodů.

3. Odložení vleže za pochodu s přivoláním

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Lehni*", "*Ke mně*", "*K noze*".
- b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích pes na zvukový povel k odložení rychle a v přímém směru ulehne, aniž by psovod přerušil či změnil způsob chůze nebo se ohlížel. Po dalších, asi 30ti krocích v přímém směru se psovod zastaví a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího povel "ke mně" nebo jménem psa si psovod přivolá psa k sobě. Pes má přiběhnout radostně, rychle a přímým směrem, těsně a přímo se posadit před psovoda. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo vedle psovoda.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, pomalé ulehnutí, neklidné odložení, pomalé přicházení, popřípadě otálení s příchodem, změna postoje psovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku, jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže si pes místo ulehnutí sedne nebo zůstane stát, je mu odebráno 5 bodů.

4. Odložení ve stoje za pochodu

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Stůj*" "*Sedni*".
- b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích pes na zvukový povel "stůj" ihned, a v přímém směru zůstane stát, aniž by psovod přerušil či změnil způsob chůze nebo se ohlížel. Po dalších asi 30ti krocích se psovod zastaví a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět a postaví se vedle psa. Po cca 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího, zvukovým povel psovoda "sedni" si pes rychle a v přímém směru sedne.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, protahování se při zvukovém povelu, neklidné stání, popocházení, neklidné chování při návratu psovoda, pomalé usednutí při závěru cviku jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže pes, místo aby zůstal stát, si sedne nebo lehne, je mu odebráno 5 bodů.

5. Aport volný

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Aport", "Pust", "K noze".
- b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psodv předmět (o váze 1000 g) do vzdálenosti asi 10ti kroků. Zvukový povel k přinesení dává až když předmět klidně leží. Pes, který klidně sedí vedle psodva, musí na zvukový povel "aport" rychle a přímým směrem běžet k předmětu, ihned jej uchopit a psodvu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psodva a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu jej psodv asi po 3 vteřinách zvukovým povel "pust" odebere. Po odebrání drží vzpřímený psodv předmět v pravé připažené paži. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo vedle psodva. V průběhu celého cviku nesmí psodv opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalé přinesení, upuštění předmětu, hraní si s ním či jeho překusování, změna postoje psodva, chyby při předsednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny ztrátovými body. Rovněž ztrátovými body je hodnoceno odhození předmětu na příliš krátkou vzdálenost, jako i pomoc psodva, i když tento neopustí stanoviště. Pokud psodv opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně. Nepřinese-li pes předmět, je cvik hodnocen 0 body.

6. Aport skokem (100 cm)

15 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Vpřed nebo Hop", "Aport", "Pust", "K noze".
- b) Provedení: Psodv zaujme se psem základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Ze základního postoje odhodí psodv předmět (o váze 650 g) přes 100 cm vysokou překážku. Zvukový povel k přeskoku dává až když předmět klidně leží. Pes, který klidně a neupoutaný sedí vedle ho psodva, musí na zvukový povel "hop" a "aport" (zvukový povel "aport" musí být dán v průběhu přeskoku) skokem překonat překážku, rychle a přímým směrem doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit a skokem překonat překážku zpět a psodvu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psodva a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu psodv asi po 3 vteřinách zvukovým povel "pust" předmět odebere. Po odebrání drží vzpřímený psodv předmět klidně v pravé připažené paži. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo, vlevo vedle psodva. V průběhu celého cviku nesmí psodv opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý skok a běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalý zpětný skok, upuštění předmětu, hraní si s ním či jeho překusování, změna postoje psodva, chyby při před sednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny odpovídajícími ztrátovými body. Dotkne-li se pes při skoku překážky, může být odebrán až 1 bod při každém skoku, při odrazu o překážku až 2 body.

Tabulka hodnocení

Skok tam	Přinesení předmětu	Skok zpět
5 bodů	5 bodů	5 bodů

Dílčí hodnocení cviků je možné jen, pokud z jeho tří částí (skok tam - přinesení předmětu - skok zpět) jsou nejméně dvě části provedeny.

* Bez závady provedené skoky a přinesení předmětu = 15 bodů

* Skok tam nebo zpět neproveden, předmět bez závady přinesen = 10 bodů

* Skoky tam a zpět provedeny bez závady, předmět nepřinesen = 10 bodů

Leží-li předmět po odhození značně stranou nebo je těžko viditelný, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu opakovat. Pes zůstává sedět.

Pomoc psovoda, i když neopustí stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně.

7. Aport šplhem (šikmá stěna 180 cm)

15 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Vpřed nebo Hop*", "*Aport*", "*Pust*" "*K noze*".
- b) Provedení: Psovod zaujme se psem základní postoj nejméně 5 kroků před šikmou stěnou. Ze základního postoje odhodí psovod předmět (o váze 650 g) přes šikmou stěnu. Pes, který klidně a neupoutaný sedí vedle psovoda, musí na zvukový povel "hop" a "aport" (zvukový povel "aport" musí být dán v průběhu překonání šikmé stěny) překonat šplhem šikmou stěnu, rychle a přímým směrem doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit, a s předmětem šplhem překonat šikmou stěnu zpět a psovodu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psovoda a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu psovod asi po 3 vteřinách zvukovým povel "pust" předmět odebere. Po odebrání drží vzpřímený psovod předmět v pravé připažené paži. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo, vlevo vedle psovoda. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý šplh a běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalý zpětný šplh, upuštění předmětu, hrani si s ním či jeho překusování, změna postoje psovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny ztrátovými body.

Tabulka hodnocení

Šplh tam	Přinesení předmětu	Šplh zpět
5 bodů	5 bodů	5 bodů

Dílčí hodnocení cviků je možné jen, pokud z jeho tří částí (šplh tam - přinesení předmětu - šplh zpět) jsou nejméně dvě části provedeny.

* Bez závady provedené šplhy a přinesení předmětu = 15 bodů

* Šplh tam nebo zpět neproveden, předmět bez závady přinesen = 10 bodů

* Šplhy tam a zpět provedeny bez závady, předmět nepřinesen = 10 bodů

Leží-li předmět po odhození značně stranou nebo je těžko viditelný, může

psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu opakovat. Pes zůstává sedět.

Pomoc psovoda, i když neopustí stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně.

8. Vysílání vpřed s odložením

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Vpřed*", "*Lehni*", "*Sedni*".
- b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod se psem přímo v přikázaném směru. Po 10 až 15ti krocích dává psu zvukový povel "*vpřed*" se současným jediným pokynem paží a sám zůstane stát. Po tomto zvukovém a pokynovém povelu se pes přikázaným směrem rychle a přímo vzdálí nejméně 30 kroků od psovoda. Na pokyn rozhodčího dá psovod psu zvukový povel "*lehni*", na který musí pes ihned ulehnout. Psovod může ponechat zdviženou paži ve směru přikázaného vyslání psa až do jeho ulehnutí. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psu a postaví se k jeho pravé straně. Po asi 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího, dává psovod psu zvukový povel "*sedni*", na který se musí pes rychle a přímo posadit.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, následování psa psovodem po jeho vyběhnutí, pomalý běh psa vpřed, silné odbočení ze směru, krátká vzdálenost, váhavé nebo předčasné ulehnutí psa, neklidné odložení, případně předčasné postavení se psa při příchodu psovoda (změna polohy), jsou hodnoceny ztrátovými body.

9. Odložení dlouhodobé

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Lehni*", "*Sedni*".
- b) Provedení: Před zahájením cviků oddílu B jiného psa, odloží psovod psa zvukovým povel "lehni" na místě určeném rozhodčím, nesmí u něho nechat vodítko či jakýkoliv jiný předmět. Psovod pak odchází cvičebním prostorem, aniž by se ohlédl, nejméně 30 kroků od psa a zůstává v jeho dohledu, obrácen k němu zády, klidně stát. Po dobu provádění cviků 1 až 7 jiným psem musí pes, bez ovlivňování psovodem, klidně ležet. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psu a postaví se k jeho pravé straně. Po asi 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího, dává psovod psu zvukový povel "*sedni*", na který se musí pes rychle a přímo posadit.
- c) Hodnocení: Neklidné chování se psovoda, jakož i jiná jeho skrytá pomoc psu, neklidné odložení, případně předčasné postavení se psa při příchodu psovoda (změna polohy), je hodnoceno ztrátovými body. Dílčí hodnocení cviků je možné, pokud pes vstane nebo si sedne, aniž by opustil místo odložení. Opustí-li pes místo odložení více než 3 m před ukončením cviku 4 jiného psa, je cvik hodnocen 0. Opustí-li pes místo odložení později, obdrží dílčí hodnocení. Jestliže při příchodu psovoda jde pes k němu, následuje ztráta až 3 body.

IPO 2 ODDÍL "C"

Cvik 1 : Vyhledání figuranta	5 bodů
Cvik 2 : Vystavení a vyštěkání	10 bodů
Cvik 3 : Pokus o útěk figuranta	10 bodů
Cvik 4 : Obrana psa při hlídání	20 bodů
Cvik 5 : Doprovod ze zadu	5 bodů
Cvik 6 : Přepad psa při doprovodu	30 bodů
Cvik 7 : Útok na psa z pohybu	20 bodů
celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Po delších stranách vhodného prostoru je rozestavěno 6 úkrytů (3 úkryty po každé straně - viz náčrty). Potřebná značení musí být pro psovoda, rozhodčího a figuranta dobře viditelná. Figurant musí být vybaven ochranným oděvem, rukávem a obuškem. Rukáv musí být opatřen ochrannou vrstvou, na které je našitá juta přírodní barvy. Jestliže je třeba, aby mohl figurant psa neustále sledovat, nemusí stát bezpodmínečně zcela bez hnutí. Nesmí ale dělat žádné výhrůžné nebo obranné pohyby. Ochranným rukávem si chrání své tělo.

Je ponecháno na psovodu, jakým způsobem odeberá figurantovi obušek. (viz: "Všeobecná část - práce figuranta"). Ve všech stupních zkoušek může být pracováno s jedním figurantem. Pro všechny psovody, příslušného výcvikového stupně zkoušek, musí být použit stejný figuant. Psi, kteří nejsou svým psovodem zvladatelní, pouští rukáv až při silném ovlivňování (odtržení) psovodem, jsou diskvalifikováni, neprovádí se hodnocení TSB. U psů, kteří při cvicích obrany selžou nebo se nechají odehnat, nutno posuzování oddílu C přerušit, v oddílu C dosažené body nezadat, ale provést hodnocení TSB. Zvukový povel pro puštění je dovolen při všech cvicích obrany jen jednou.

Hodnocení pro puštění (ztrátové body):

váhavé puštění	1. zvukový povel navíc – okamžitě puštění	1. zvukový povel navíc – váhavé puštění	2. zvukový povel navíc – okamžitě puštění	2. zvukový povel navíc – váhavé puštění	nepuštění po 2. zvuk. povelu navíc
0,5-3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	diskval.

1. Vyhledání figuranta

5 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Revír", "Ke mně" (zvukový povel "Ke mně" může být spojen se jménem psa).
- b) Provedení: Figurant je ukryt v posledním úkrytu tak, aby nebyl pro psa viditelný. Psovod se postaví se psem na stanoviště mezi druhým a třetím úkrytem, aby mohl psa vyslat do čtyř stran. Provádění oddílu C se začíná na pokyn rozhodčího. Na krátký zvukový povel "revír" a pokynový povel

napřažením pravé nebo levé paže, který může být opakován, musí pes vyběhnout od svého psodva rychle a cílevědomě ke třetímu úkrytu, a ten oběhnout. Jakmile pes úkryt oběhne, zavolá jej psodov zvukovým povelom "ke mně" (tento může být spojen se jménem psa) k sobě, a za pohybu jej vysílá novým zvukovým povelom "revír" k dalšímu úkrytu. Psodov po dobu vyhledávání se pohybuje normálním krokem po pomyslné středové ose prohledávaného prostoru, kterou nesmí opustit. Pes musí být vždy před psododem. Jakmile přijde pes k úkrytu figuranta, musí psodov zůstat stát, další zvukové a pokynové povely nejsou dovoleny.

- c) Hodnocení: Nedostatky v ovladatelnosti, těsném a cílevědomém oběhnutí úkrytu jsou hodnoceny ztrátovými body.

2. Vystavení a vyštěkání

10 bodů

- a) Jeden zvukový povel: "*K noze*"

b) Provedení: Pes musí figuranta pozorně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta skákat, (dotýkat se ho) ani jej kousat. Na pokyn rozhodčího po cca 20ti vteřinách štěkání, jde psodov do vzdálenosti 5ti kroků k úkrytu za štěkajícího psa. Na další pokyn rozhodčího odvolá si psa k noze, a postaví se s ním do základního postoje.

- c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování (až do samostatného vydání zvukového povelu psodova), které není ovlivněno přítomným rozhodčím nebo přicházejícím psododem, jsou hodnoceny srážkovými body. Za přerušované štěkání je zadáno 5 bodů. Pokud pes štěká slabě, jsou sraženy 2 body. Zůstane-li pes, který neštěká, pozorně a aktivně hlídat figuranta, je sraženo 5 bodů. Při lehkých dotecích (narázech) psa do figuranta se sráží až 2 body, při zákusu až 9 bodů. Opustí-li pes figuranta před tím, než vydá rozhodčí psodovu pokyn k opuštění středové pomyslné osy, může jej psodov ještě jednou vyslat k figurantu. Zůstane-li pak pes u figuranta, může být v oddíle C pokračováno, cvik vystavení a vyštěkání je ale hodnocen nedostatečně. Pokud již nelze psa znovu vyslat nebo opustí-li figuranta znovu, je posuzování oddílu C ukončeno. Jde-li pes naproti přicházejícímu psodovu nebo přijde-li k němu před povelom, následuje dílčí hodnocení v rámci nedostatečné známky.

3. Pokus o útěk figuranta

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelom: "*K noze*", "*Lehni*", "*Pusť*".

b) Provedení: Na pokyn rozhodčího vyvze psodov figuranta k opuštění úkrytu. Místo, kam se má postavit, je označeno. Na pokyn rozhodčího pak odejde psodov se psem na určené místo k jeho odložení. Vzdálenost mezi figurantem a psem musí být 5 kroků. Psodov ponechá ležícího psa střežit figuranta a odchází k úkrytu tak, aby odtud mohl pozorovat psa, figuranta a rozhodčího. Na pokyn rozhodčího se figurant pokusí o útěk. Bez váhání musí pes

samostatně, energickým a silným zákusem útěku zabránit. Při tom smí kousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát samostatně psodod, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním zvukovém povelu, dá rozhodčí psododu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu "pusť" musí psodod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta a pozorně jej střežit.

- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlá a energická reakce psa na přehájecího figuranta a jeho následování, ukončené přesvědčivým zdržením s plným a klidným zákusem až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Zůstane-li pes ležet či do vzdálenosti cca 20ti kroků útěku figuranta zdržením a zákusem nezabrání, je posuzování oddílu C ukončeno. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídal pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdržel-li od psododu zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

4. Obrana psa při hlídání

20 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Pusť*", "*K noze*".
- b) Provedení: Po hlídání figuranta psem, které trvá asi 5 vteřin, na pokyn rozhodčího podnikne figurant útok na psa. Bez ovlivňování psododem se musí pes energickým a silným zákusem ubránit. Pes se při tom smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. Jsou povoleny rány pouze na stehna či záď psa. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psodod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psododu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pusť". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "pusť" musí psodod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psodod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povel "k noze" zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi neodebírá.
- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zdržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je

pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opouští před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

5. Doprovod zezadu

5 bodů

- a) Jeden zvukový povel: "*K noze*"
- b) Provedení: V návaznosti na cvik č. 4 následuje doprovod figuranta zezadu do vzdálenosti asi 30ti kroků. Průběh doprovodu určí rozhodčí. Psovod vyzve figuranta k chůzi a jde se psem, kterého má volně u nohy, ve vzdálenosti 5ti kroků za ním. Pes musí figuranta pozorně střežit. Vzdálenost 5ti kroků musí být dodržena v průběhu celého doprovodu.
- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: pozorné sledování figuranta, klidná chůze psa, dodržení vzdálenosti 5ti kroků.

6. Přepad psa při doprovodu

30 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Pust*", "*K noze*".
- b) Provedení: Při doprovodu následuje na pokyn rozhodčího bez zastavení přepad psa figurantem. Bez ovlivňování psovodem musí se pes bez váhání energickým a silným zákusem ubránit. Pes se přitom smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, musí psovod zůstat na místě, na kterém se právě nachází. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "*pust*". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "*pust*" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelu "*k noze*" zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi odebrává. Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20ti kroků. Jeden zvukový povel "*k noze*" je povolen. Pes jde po pravé straně figuranta, takže je mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě střežit, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení první části oddílu C.

- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

7. Útok na psa z pohybu

20 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Sedni*", "*Drž*", "*Pust*", "*K noze*" (2x).
- b) Provedení: Psovod se psem se postaví na označené místo v úrovni prvního úkrytu na pomyslné středové ose prostoru. Psa může přidržovat rukou za obojek, nesmí jej však nijak ovlivňovat. Na pokyn rozhodčího vystoupí figurant vybavený obuškem z úkrytu a běží ke středové ose prostoru. Jakmile tuto dosáhne, aniž by běh přerušil, otočí se čelně proti psovodu a psu a křikem a výhrůžnými pohyby na ně v běhu zaútočí. Jakmile se přiblíží k psovodu a psu na vzdálenost 50-40 kroků, psovod psa na pokyn rozhodčího vysílá k obraně zvukovým povelům "drž". Pes musí útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit stanoviště. Na pokyn rozhodčího zůstatne pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pust". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "pust" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelům "k noze" zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi odebírá. Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20ti kroků. Jeden zvukový povel "k noze" je povolen. Pes jde po pravé straně figuranta, takže se nachází mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě střežit, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení oddílu C.
- Před hodnocením si psovod na pokyn rozhodčího připevní psa na vodítko.
- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je

pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přícháze jícimu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá, nebo označuje. Před stopou, v průběhu uvádění a při celkové práci na stopě je nutno se zdržet jakéhokoliv nátlaku na psa. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na začátek stopy, a je na stopu uveden.

Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a nízkým nosem navěštit. Pak musí dále se zájmem sledovat průběh stopy nízkým nosem a stejnoměrným tempem. Psovod následuje psa na konci stopovací šňůry s odstupem 10 m. Rovněž při volném sledování zachovává odstup 10 m od psa. Drží-li psovod stopovací šňůru v ruce, může být tato provedena. Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po jejich vypracování musí ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může s ním zůstat stát, sedět nebo též s ním přijít ke psovodovi (též střídavě). Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem dále na stopě pokračuje nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje (též střídavě). Pokud pes předmět označil, položí psovod stopovací šňůru a jde k němu. Zvednutím předmětu ukáže, že byl psem nalezen. Pak zvedne stopovací šňůru a pokračuje se psem na stejném místě ve sledování stopy. Po ukojení stopy se nalezené předměty ukazují rozhodčímu.

- c) Hodnocení: Pokud je stopa vypracována se zájmem, stejnoměrně a přesvědčivě a pes jeví kladný vztah k jejímu vyhledávání, není rychlost postupu kritériem hodnocení. Ověřování, aniž by pes stopu opouštěl, není chybou. Chybné sledování, vysoký nos, vyprazdňování se psa, ověřování v kroužcích na lomech, dlouhé, váhavé zvedání předmětů, poskytování pomoci, označení nepoloženého předmětu je postihováno ztrátou bodů. Vzdálí-li se psovod od stopy více než na délku stopovací šňůry, je práce psa na stopě ukončena. Opustí-li pes stopu a je psovodem zadržován, je psovod vyzván rozhodčím, aby psa následoval. Není-li této výzvy uposlechnuto, je rozhodčím práce psa na stopě ukončena. Není-li do 20 min. po uvedení psa na nášlap dosaženo konce stopy, je práce psa na stopě rozhodčím rovněž ukončena. Získané body až do ukončení stopy jsou zadány. Za nezvednuté či neoznačené předměty se body nezadávají. Střídavé zvedání a označování předmětů na jedné stopě je chybné. Platí způsob hlášení psovodem. Zvednutí nebo označení na stopě nepoloženého předmětu je hodnoceno v rámci úseku. Rozdělení bodů za sledování stopy na úsecích musí odpovídat jejich délce a stupni obtížnosti. Hodnocení jednotlivých úseků se provádí známkami a body. Nejeví-li pes o stopu zájem (delší setrvání psa na stejném místě bez snahy o hledání stopy), může být stopa ukončena, i když se pes dosud na stopě nachází.

V rámci ČR :

Po čtvrtém neúspěšném uvedení psa na začátek stopy je jeho práce ukončena.

Předměty nemusí být opatřovány čísly.

IPO 3 ODDÍL "B"

Cvik 1 : Ovladatelnost bez vodítka	10 bodů
Cvik 2 : Odložení vsedě za pochodu	10 bodů
Cvik 3 : Odložení vleže za poklusu s přivoláním	10 bodů
Cvik 4 : Odlož. ve stoje za poklusu s přivoláním	10 bodů
Cvik 5 : Aport volný	10 bodů
Cvik 6 : Aport skokem	15 bodů
Cvik 7 : Aport šplhem	15 bodů
Cvik 8 : Vysílání vpřed s odložením	10 bodů
Cvik 9 : Odložení dlouhodobé	10 bodů
celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Rozhodčí dává pokyn k zahájení každého cviku. Všechny ostatní výkony, jako obraty, zastavení, změna způsobu chůze, atd. se provádějí bez pokynu rozhodčího.

Zvukové povely jsou uvedeny v pokynech. Jsou to normálně vyslovované, krátké povely. Mohou být vyslovovány v jakémkoliv jazyce, pro jednu a tutéž požadovanou činnost musí být ale vždy stejné. Nevykoná-li pes cvik nebo jeho část ani na třetí zvukový povel, není tento cvik hodnocen. Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Použití jména psa spolu se zvukovým povelom pro přivolání je hodnoceno jako druhý povel.

V základním postoji sedí pes těsně a přímo u levé nohy psodva tak, aby lopatkou byl v úrovni kolen psodva. Každý cvik začíná a končí základním postojem. Závěrečný základní postoj každého cviku je současně vstupním základním postojem pro následující cvik, pokud není vyžadováno přemístění psodva se psem. Zaujetí základního postoje na začátku cviku je povoleno jen jedenkrát.

Krátká pochvala je povolena pouze po ukočení cviku ze základního postoje. Po jejím provedení zaujímá psodv nově základní postoj. V každém případě mezi pochvalou a zahájením nového cviku musí být zachována zřetelná přestávka (cca 3 vteřiny).

Po zaujetí základního postoje následuje provádění cviku. Po nejméně 10ti a nejvíce 15ti krocích dává psodv psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi "předsednutím" a povelom k přisednutí, jako při příchodu psodva k odloženému psu, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psodv může ke psu přistupovat zepředu nebo zezadu.

Ovladatelnost psa bez vodítka musí být prokázána i při přechodech k jiným cvikům. Při odchodu psodva pro činku jde pes s ním. Naskakování psa na psodva či hraní se psem není dovoleno.

Obraty provádí psodv vlevo. Při těchto cvicích se může pes k noze psodva dostávat obcházením nebo zepředu, vždy však stejným způsobem v průběhu celé

zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo zepředu. Vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Překážka má výšku 100 cm a šíři 150 cm. Šikmá stěna sestává ze dvou, v horní části spojených stěn, 150 cm širokých a 191 cm vysokých. V dolní části jsou od sebe obě stěny vzdáleny tak, aby celková výška překážky byla 180 cm. Celá plocha šikmých stěn musí být potažena nekluzkým materiálem. Stěny jsou v horní části opatřeny 3 laťkami 24/48 mm. Všichni psi na jedné akci musí využívat stejných překážek.

Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěných aportovacích činek - dále jen předmětů (aport volný o váze 2000 g, aport skokem a šplhem o váze 650 g). Činky připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Při provádění aportu není dovoleno předem dávat psu předmět do tlamy.

Opomene-li psovod provedení některého cviku, je vyzván rozhodčím, bez ztráty bodů, k jeho provedení.

V rámci ČR :

Na přechodnou dobu není v ČR vyžadováno potažení šikmých stěn nekluzkým materiálem.

1. Ovladatelnost bez vodítka

10 bodů

- a) Zvukový povel: "*K noze*" Zvukový povel je psovodu povolen jen pro vykročení a změně způsobu chůze.
- b) Provedení: Psovod se psem jde k rozhočímu, psa posadí a podá mu hlášení. Ze základního postoje musí pes na zvukový povel "k noze" psovoda pozorně, radostně a v přímém směru následovat. Musí se vždy nacházet u levého boku psovoda, lopatkou vždy v úrovni kolien psovoda. Při zastavení musí pes samostatně, rychle a v přímém směru usednout Na začátku cviku jde psovod se psem, bez zastavení, 50ti krocih přímým směrem, po obratu čelem vzad a dalších 10ti až 15ti krocih předvede poklus a pomalou chůzi (vždy nejméně 10 krocih). Přechod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikrocih. Jednotlivé změny způsobu chůze se musí od sebe zřetelně lišit rychlostí svého provedení. V normální chůzi se provádí nejméně po jednom obratu vpravo, vlevo a čelem vzad. V normální chůzi se provede minimálně jedno zastavení. Během první chůze psovoda přímým směrem je v časovém odstupu 5ti vteřin dvakrát vystřeleno (ráže 6-9 mm), ze vzdálenosti nejméně 15 krocih od psa. Pes se k výstřelům musí zachovat lhostejně. Ke konci cviku, na pokyn rozhodčího, prochází psovod se psem skupinou nejméně čtyř pohybujících se osob. Psovod se psem ve skupině jednu osobu zprava a a jednu osobu zleva obchází, a nejméně jedenkrát se zde zastaví. Je na rozhodčím, zda si nechá cvik opakovat. Po opuštění skupiny zaujímá psovod se psem základní postoj.

- c) Hodnocení: Předbíhání, vychylování psa do stran, zpoždování psa, dodatečné zvukové povely, pomoc tělem, nepozornost, překážení nebo obtěžování psordova psem je hodnoceno ztrátovými body.

2. Odložení vsedě za pochodu

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Sedni*".
b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích si pes na zvukový povel "sedni" rychle a v přímém směru sedne, aniž by psovod přerušil či změnil způsob chůze nebo se ohlížel. Po dalších asi 30ti krocích se psovod zastaví, a ihned se otočí k sedícímu psu. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět a postaví se ke psu.
c) Hodnocení: Chyby v provedení, pomalé sedání, neklidné a nepozorné odložení vsedě jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže si pes místo sednutí lehne nebo zůstane stát, je mu odebráno 5 bodů.

3. Odložení vleže za poklusu s přivoláním

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Lehni*", "*Ke mně*", "*K noze*".
b) Provedení: Psovod se psem vykročí ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích normální chůze následuje dalších 10-15 kroků v poklusu. Po té pes na zvukový povel k odložení rychle a v přímém směru ulehne, aniž by psovod přerušil či změnil způsob běhu nebo se ohlížel. Po dalších, asi 30ti krocích v přímém směru se psovod zastaví a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího povel "ke mně" nebo jménem psa, si psovod přivolá psa k sobě. Pes má přiběhnout radostně, rychle a přímým směrem, těsně a přímo se posadit před psordova. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo vedle psordova.
c) Hodnocení: Chyby v provedení, pomalé ulehnutí, neklidné odložení, pomalé přicházení, popřípadě otálení s příchodem, změna postoje psordova, chyby při předsednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže si pes místo ulehnutí sedne nebo zůstane stát, je mu odebráno 5 bodů.

4. Odložení ve stoje za poklusu s přivoláním

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*" (2 x), "*Stůj*", "*Ke mně*".
b) Provedení: Psovod se psem vyběhne ze základního postoje v přímém směru. Po 10ti až 15ti krocích pes na zvukový povel "stůj" ihned a v přímém směru zůstane stát, aniž by psovod přerušil či změnil způsob běhu nebo se ohlížel. Po dalších asi 30ti krocích se psovod zastaví, a ihned se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího, zvukovým povel "ke mně", nebo jménem psa si přivolá psovod psa k sobě. Pes má přiběhnout radostně, rychle a přímým směrem, těsně a přímo se posadit před psordova. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo vedle psordova.

- c) Hodnocení: Chyby v provedení, nezastavení po povelu, neklidné stání, popocházení, pomalé přicházení, popřípadě otálení s příchodem, změna postoje psovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku, jsou hodnoceny ztrátovými body. Jestliže pes, místo aby zůstal stát, si sedne nebo lehne, je mu odebráno 5 bodů.

5. Aport volný

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Aport*", "*Pust*", "*K noze*".
- b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psovod předmět (o váze 2000 g) do vzdálenosti asi 10ti kroků. Zvukový povel k přinesení dává, až když předmět klidně leží. Pes, který klidně sedí vedle svého psovoda, musí na zvukový povel "*aport*" rychle a přímým směrem běžet k předmětu, ihned jej uchopit, a psovodu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psovoda a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu jej psovod asi po 3 vteřinách zvukovým povelom "*pust*" odebere. Po odebrání drží vzpřímený psovod předmět v pravé připažené paži. Na zvukový povel "*k noze*" si pes sedá rychle a přímo, vlevo vedle psovoda. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalé přinesení, upuštění předmětu, hraní si s ním, či jeho překusování, změna postoje psovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny ztrátovými body. Rovněž ztrátovými body je hodnoceno odhození předmětu na příliš krátkou vzdálenost, jako i pomoc psovoda, i když tento neopustí stanoviště. Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně. Nepřinese-li pes předmět, je cvik hodnocen 0 body.

6. Aport skokem (100 cm)

15 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Vpřed nebo Hop*", "*Aport*", "*Pust*", "*K noze*".
- b) Provedení: Psovod zaujme se psem základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Ze základního postoje odhodí psovod předmět (o váze 650 g) přes 100 cm vysokou překážku. Zvukový povel k přeskoku dává, až když předmět klidně leží. Pes, který klidně a neupoutaný sedí vedle psovoda, musí na zvukový povel "*hop*" a "*aport*" (zvukový povel "*aport*" musí být dán v průběhu přeskoku) skokem překonat překážku, rychle a přímým směrem doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit, a skokem překonat překážku zpět, a psovodu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psovoda a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu psovod asi po 3 vteřinách zvukovým povelom "*pust*" předmět odebere. Po odebrání drží vzpřímený psovod předmět v pravé připažené paži. Na zvukový povel "*k noze*" si pes sedá rychle a přímo, vlevo vedle psovoda. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý skok a běh psa pro

předmět, chyby při jeho uchopení, pomalý zpětný skok, upuštění předmětu, hraní si s ním či jeho překusování, změna postoje psovoda, chyby při před sednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny odpovídajícími ztrátovými body. Dotkne-li se pes při skoku překážky, může být odebrán až 1 bod při každém skoku, při odrazu o překážku až 2 body.

Tabulka hodnocení

Skok tam	Přinesení předmětu	Skok zpět
5 bodů	5 bodů	5 bodů

Dílejší hodnocení cviků je možné jen, pokud z jeho tří částí (skok tam - přinesení předmětu - skok zpět) jsou nejméně dvě části provedeny.

* Bez závady provedené skoky a přinesení předmětu = 15 bodů

* Skok tam nebo zpět neproveden, předmět bez závady přinesen = 10 bodů

* Skoky tam a zpět provedeny bez závady, předmět nepřinesen = 10 bodů

Leží-li předmět po odhození značně stranou nebo je těžko viditelný, může psovod bez ztráty bodů, po požádání rozhodčího, či na jeho přímý pokyn, odhození předmětu opakovat. Pes zůstává sedět. Pomoc psovoda, i když neopustí stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně.

7. Aport šplhem (šikmá stěna 180 cm)

15 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Vpřed nebo Hop", "Aport", "Pust" "K noze".
- b) Provedení: Psovod zaujme se psem základní postoj nejméně 5 kroků před šikmou stěnou. Ze základního postoje odhodí psovod předmět (o váze 650 g) přes šikmou stěnu. Pes, který klidně a neupoutaný sedí vedle psovoda, musí na zvukový povel "hop" a "aport" (zvukový povel "aport" musí být dán v průběhu překonání šikmé stěny) překonat šplhem šikmou stěnu, rychle a přímým směrem doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit, a s předmětem šplhem překonat šikmou stěnu zpět, a psovodu jej rychle a přímým směrem přinést. Pes si sedá těsně a přímo před psovoda a drží klidně předmět v tlamě tak dlouho, až mu psovod, po přestávce asi 3 vteřin, zvukovým povel "pust", předmět odebere. Po odebrání drží vzpřímený psovod předmět v pravé připážené paži. Na zvukový povel "k noze" si pes sedá rychle a přímo, vlevo vedle psovoda. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit stanoviště.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení základního postoje, pomalý šplh a běh psa pro předmět, chyby při jeho uchopení, pomalý zpětný šplh, upuštění předmětu, hraní si s ním či jeho překusování, změna postoje psovoda, chyby při předsednutí a při ukončení cviku jsou hodnoceny ztrátovými body.

Tabulka hodnocení

Šplh tam	Přinesení předmětu	Šplh zpět
5 bodů	5 bodů	5 bodů

Dílejší hodnocení cviků je možné jen, pokud z jeho tří částí (šplh tam - přinesení předmětu - šplh zpět) jsou nejméně dvě části provedeny.

* Bez závady provedené šplhy a přinesení předmětu = 15 bodů

* Šplh tam nebo zpět proveden, předmět bez závady přinesen = 10 bodů

* Šplhy tam a zpět provedeny bez závady, předmět nepřinesen = 10 bodů

Leží-li předmět po odhození značně stranou nebo je těžko viditelný, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího, či na jeho přímý pokyn, odhození předmětu opakovat. Pes zůstává sedět. Pomoc psovoda, i když neopustí stanoviště, je hodnocena ztrátovými body.

Pokud psovod opustí stanoviště před ukončením cviku, je cvik hodnocen nedostatečně.

8. Vysílání vpřed s odložením

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Vpřed*", "*Lehni*", "*Sedni*".
- b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod se psem přímo v přikázaném směru. Po 10 až 15ti krocích dává psu zvukový povel "*vpřed*" se současným jediným pokynem paží a sám zůstane stát. Po tomto zvukovém a pokynovém povelu se pes přikázaným směrem rychle a přímo vzdálí nejméně 30 kroků od psovoda. Na pokyn rozhodčího dá psovod psu zvukový povel "*lehni*", na který musí pes ihned ulehnout. Psovod může ponechat zdviženou paži ve směru přikázaného vyslání psa až do jeho ulehnutí. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psu a postaví se k jeho pravé straně. Po asi 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího, dává psovod psu zvukový povel "*sedni*", na který se musí pes rychle a přímo posadit.
- c) Hodnocení: Chyby v provedení, následování psa psovodem po jeho vyběhnutí, pomalý běh psa vpřed, silné odbočení ze směru, krátká vzdálenost, váhavé nebo předčasné ulehnutí psa, neklidné odložení, případně předčasné postavení se psa při příchodu psovoda (změna polohy) jsou hodnoceny ztrátovými body.

9. Odložení dlouhodobé

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Lehni*", "*Sedni*".
- b) Provedení: Před zahájením cviků oddílu B jiného psa odloží psovod psa zvukovým povel "lehni" na místě určeném rozhodčím, nesmí u něho nechat vodítko či jakýkoliv jiný předmět. Psovod pak odchází cvičebním prostorem, aniž by se ohlédl, nejméně 30 kroků od psa a zůstává mimo jeho dohled v úkrytu. Po dobu provádění cviků 1 až 7 jiným psem musí pes, bez ovlivňování psovodem, klidně ležet. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psu a postaví se k jeho pravé straně. Po asi 3 vteřinách, na pokyn rozhodčího, dává psovod psu zvukový povel "*sedni*", na který se musí pes rychle a přímo posadit. c) Hodnocení: Neklidné chování se psovoda, jakož i jiná jeho skrytá pomoc psu, neklidné odložení, případně předčasné postavení se psa při příchodu psovoda (změna polohy) je hodnoceno ztrátovými body. Dílčí hodnocení cviků je možné, pokud pes vstane nebo si sedne, aniž by opustil místo odložení. Opustí-li pes místo odložení více než 3 m před ukončením cviku 5 jiného psa, je cvik

hodnocen 0. Opustí-li pes místo odložení později, obdrží dílčí hodnocení. Jestliže při příchodu psordova jde pes k němu, následuje ztráta až 3 body.

IPO 3 ODDÍL "C"

Cvik 1 : Vyhledání figuranta	10 bodů
Cvik 2 : Vystavení a vyštěkání	10 bodů
Cvik 3 : Pokus o útěk figuranta	10 bodů
Cvik 4 : Obrana psa při hlídání	20 bodů
Cvik 5 : Doprovod ze zadu	5 bodů
Cvik 6 : Přepad psa při doprovodu	15 bodů
Cvik 7 : Útok na psa z pohybu	10 bodů
Cvik 8 : Obrana psa při hlídání	20 bodů
celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení :

Po delších stranách vhodného prostoru je rozestavěno 6 úkrytů (3 úkryty po každé straně - viz nákras). Potřebná značení musí být pro psordova, rozhodčího a figuranta dobře viditelná.

Figurant musí být vybaven ochranným oděvem, rukávem a obuškem. Rukáv musí být opatřen ochrannou vrstvou, na které je našitá juta přírodní barvy. Jestliže je třeba, aby mohl figurant psa neustále sledovat, nemusí stát bezpodmínečně zcela bez hnutí. Nesmí ale dělat žádné výhrůžné nebo obranné pohyby. Ochranným rukávem si chrání své tělo. Je ponecháno na psordova, jakým způsobem odebírá figurantovi obušek. (viz: "Všeobecná část - práce figuranta"). Ve všech stupních zkoušek může být pracováno s jedním figurantem. Pro všechny psobody příslušného výcvikového stupně zkoušek musí být použit stejný figurant. Psi, kteří nejsou psovodem zvladatelní, použít rukáv až při silném ovlivňování (odtržení) psovodem, jsou diskvalifikováni, neprovádí se hodnocení TSB. U psů, kteří při cvicích obrany selžou, nebo se nechají odehnat, je nutno posuzování oddílu C přerušit, v oddílu C dosažené body nezadat, ale provést hodnocení TSB. Zvukový povel pro puštění je dovolen při všech cvicích obrany jen jednou. Hodnocení pro puštění (ztrátové body) :

váhavé puštění	1. zvukový povel navíc – okamžité puštění	1. zvukový povel navíc – váhavé puštění	2. zvukový povel navíc – okamžité puštění	2. zvukový povel navíc – váhavé puštění	nepuštění po 2. zvuk. povelu navíc
0,5-3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	diskval.

1. Vyhledání figuranta

5 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: "Revír", "Ke mně" (zvukový povel "Ke mně" může být spojen se jménem psa).

- b) Provedení: Figurant je ukryt v posledním úkrytu tak, aby nebyl pro psa viditelný. Psovod se psem se postaví na stanoviště před prvním úkrytem, aby mohl psa vyslat do šesti stran. Provádění oddílu C se začíná na pokyn rozhodčího. Na krátký zvukový povel "revír" a pokynový povel napřažením pravé nebo levé paže, který může být opakován, musí pes vyběhnout od psovoda rychle a cílevědomě k prvnímu úkrytu a tento oběhnout. Jakmile pes úkryt oběhne, zavolá si jej psovod zvukovým povelům "ke mně" (tento může být spojen se jménem psa) k sobě, a za pohybu jej vysílá novým zvukovým povelům "revír" k dalšímu úkrytu. Psovod po dobu vyhledávání se pohybuje normálním krokem po pomyslné středové ose prohledávaného prostoru, kterou nesmí opustit. Pes musí být vždy před psovodem. Jakmile přijde pes k úkrytu figuranta, musí psovod zůstat stát, další zvukové a pokynové povely nejsou dovoleny.
- c) Hodnocení: Nedostatky v ovladatelnosti, těsném a cílevědomém oběhnutí úkrytu jsou hodnoceny ztrátovými body.

2. Vystavení a vyštěkání

10 bodů

- a) Jeden zvukový povel: "*K noze*"
- b) Provedení: Pes musí figuranta pozorně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta skákat, (dotýkat se ho) ani jej kousat. Na pokyn rozhodčího, po cca 20ti vteřinách štěkání, jde psovod do vzdálenosti 5ti kroků k úkrytu za štěkajícího psa. Na další pokyn rozhodčího odvolá si psa k noze a postaví se s ním do základního postoje.
- c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování (až do samostatného vydání zvukového povelu psovoda), které není ovlivněno přítomným rozhodčím nebo přicházejícím psovodem, jsou hodnoceny srážkovými body. Za přerušované štěkání je zadáno 5 bodů. Pokud pes štěká slabě, jsou sraženy 2 body. Zůstane-li pes, který neštěká, pozorně a aktivně hlídat figuranta, je sraženo 5 bodů. Při lehkých dotecích (nárážech) psa do figuranta se sráží až 2 body, při zákusu až 9 bodů. Opustí-li pes figuranta před tím, než vydá rozhodčí psovodu pokyn k opuštění středové pomyslné osy, může jej psovod ještě jednou vyslat k figurantovi. Zůstane-li pak pes u figuranta, může být v oddíle C pokračováno, cvik vystavení a vyštěkání je ale hodnocen nedostatečně. Pokud již nelze psa znovu vyslat nebo opustí-li figuranta znovu, je posuzování oddílu C přerušeno. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu nebo přijde-li k němu před povel, následuje dílčí hodnocení v rámci nedostatečné známky.

3. Pokus o útěk figuranta

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*K noze*", "*Lehni*", "*Pust*".
- b) Provedení: Na pokyn rozhodčího vyvze psovod figuranta k opuštění úkrytu. Místo, kam se má postavit, je označeno. Na pokyn rozhodčího pak odejde

psovod se psem na určené místo k jeho odložení. Vzdálenost mezi figurantem a psem musí být 5 kroků. Psovod ponechá ležícího psa střežit figuranta a odchází k úkrytu tak, aby odtud mohl pozorovat svého psa, figuranta a rozhodčího. Na pokyn rozhodčího se figurant pokusí o útěk. Bez váhání musí pes samostatně, energickým a silným zákusem útěku zabránit. Při tom smí kousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát samostatně psovod, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu "pusť" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta a pozorně jej střežit.

- c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlá a energická reakce psa na přehájecího figuranta a jeho následování, ukončené přesvědčivým zadržením s plným a klidným zákusem až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Zůstane-li pes ležet či do vzdálenosti cca 20ti kroků útěku figuranta zadržením a zákusem nezabrání, je posuzování oddílu C ukončeno. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

4. Obrana psa při hlídání

20 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Pusť*", "*K noze*".
- b) Provedení: Po hlídání figuranta psem, které trvá asi 5 vteřin, na pokyn rozhodčího, podnikne figurant útok na psa. Bez ovlivňování psovodem se musí pes energickým a silným zákusem ubránit. Pes se při tom smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. Jsou povoleny rány pouze na stehna či záď psa. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pusť". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "pusť" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelu "k noze" zaujímá s ním

základní postoj. Obušek figurantovi neodebírá.

- c) Hodnocení: Nedostatek v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

5. Doprovod zezadu

5 bodů

- a) Jeden zvukový povel: "*K noze*"
- b) Provedení: V návaznosti na cvik č. 4 následuje doprovod figuranta zezadu do vzdálenosti asi 30ti kroků. Průběh doprovodu určí rozhodčí. Psovod vyzve figuranta k chůzi a jde se psem, kterého má volně u nohy, ve vzdálenosti 5ti kroků, za ním. Pes musí figuranta pozorně střežit. Vzdálenost 5ti kroků musí být dodržena v průběhu celého doprovodu.
- c) Hodnocení: Nedostatek v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: pozorné sledování figuranta, klidná chůze psa, dodržení vzdálenosti 5ti kroků.

6. Přepad psa při doprovodu

15 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "*Pust*", "*K noze*".
- b) Provedení: Při doprovodu následuje na pokyn rozhodčího, bez zastavení přepad psa figurantem. Bez ovlivňování psovodem musí se pes bez váhání energickým a silným zákusem ubránit. Pes se přitom smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, musí psovod zůstat na místě, na kterém se právě nachází. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "*pust*".
- Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "*pust*" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelu "*k noze*" zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi odeberá.
- Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20ti

kroků. Jeden zvukový povel "k noze" je povolen. Pes jde po pravé straně figuranta, takže je mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě sřežít, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení první části oddílu C.

- c) Hodnocení: Nedostatký v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

7. Útok na psa z pohybu

10 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Sedni", "Drž", "Pust".
- b) Provedení: Psovod se psem se postaví na označené místo v úrovni prvního úkrytu na pomyslné středové ose prostoru. Psa může přidržovat rukou za obojek, nesmí jej však nijak ovlivňovat. Na pokyn rozhodčího vystoupí figurant vybavený obuškem z úkrytu a běží ke středové ose prostoru. Jakmile tuto dosáhne, aniž by běh přerušil, otočí se čelně proti psovodu a psu a křikem a výhrůžnými pohyby na ně v běhu zaútočí. Jakmile se přiblíží k psovodu a psu, na vzdálenost cca 60 kroků, psovod psa na pokyn rozhodčího vysílá k obraně zvukovým povelu "drž". Pes musí útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit stanoviště. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pust". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "pust" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorně jej sřežít.
- c) Hodnocení: Nedostatký v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky.

Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

8. Obrana psa při hlídání

20 bodů

- a) Po jednom zvukovém povelu: "Pust", "K noze"(2x).
- b) Provedení: Po hlídání figuranta psem, které trvá asi 5 vteřin, na pokyn rozhodčího podnikne figurant útok na psa. Bez ovlivňování psovodem se musí pes energickým a silným zákusem ubránit. Pes se při tom smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. Jsou povoleny rány pouze na stehna či záď psa. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodu pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pust". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu "pust" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povel "k noze" zaujímá s ním základní postoj. Obušek figurantovi odebrává. Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20ti kroků. Jeden zvukový povel "k noze" je povolen. Pes jde po pravé straně figuranta, takže se nachází mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě střežit, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení oddílu C. Před hodnocením si psovod na pokyn rozhodčího připevní psa na vodítko.
- c) Hodnocení: Nedostatků v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže pes při hlídání lehce nepozorný nebo je jeho práce lehce nečistá, je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídal-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je jeho práce značně nečistá, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídal-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího k příchodu psovoda, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C ukončeno.

ZKOUŠKA PSA STOPAŘE IPO-FH

Dvě cizí stopy, každá 1800 kroků, 8 úseků, 7 lomů, 7 předmětů + 1 identifikační předmět (nehodnotí se), asi 180 min. stará, křížení, čas k vypracování 45 minut.

Rozdělení bodů	1. den	2.den	Celkem
Sledování stop	80	80	160 bodů
Předměty (6x3+1x2)	20	20	40 bod
Celkem	100	100	200 bodů

Všeobecná ustanovení:

Rozhodčí nebo osoba odpovědná za úsek stop, určí tvar vzhledem k prostoru, který je k pokládání stop určen. Předměty, případně lomy, nesmí být na všech stopách položeny ve stejných vzdálenostech od sebe.

Obě dvě stopy pro jednoho účastníka musí být položeny vždy po jedné ve dvou po sobě jdoucích dnech, každá v jiném místě a jinými kladeči.

Pořadí účastníků je rozhodčím po položení stop losováno.

Kladeč stopy ukáže předměty před pokládáním rozhodčímu nebo osobě odpovědné za úsek stop. Použity mohou být pouze předměty dobře prosycené pachem (nejméně 30 minut).

Výchozím prostorem je čtverec o rozměrech 20x20 metrů. Spodní hrana výchozího prostoru (čtverce) je označena v rozích dvěma štítky. Kladeč vstoupí do výchozího prostoru asi tak středem jedné ze dvou bočních hran a uvnitř položí identifikační předmět, který označuje vlastní začátek stopy. Identifikační předmět je stejné velikosti i ze stejného materiálu jako některý z předmětů na stopě. Kladeč se na začátku stopy krátce zdrží, a jde pak normálním krokem určeným směrem, přičemž překročí protilehlou stranu výchozího prostoru (čtverce).

Úseky jsou různé délky, odpovídající příslušnému prostoru. Jedním z úseků je půlkruh o poloměru nejméně tří stopovacích šňůr (cca 30 m). Půlkruh začíná a končí pravým úhlem. Všech 7 lomů je kladeno normálním krokem, a to v místech odpovídajících příslušnému prostoru. Nejméně dva jsou ostré lomy. Tyto ostré lomy musí být kladeny v úhlu 30 - 60 stupňů. Různé předměty (nař.: kůže, textil, dřevo) mohou být pokládány na všech úsecích nerovnoměrně, poslední předmět zakončuje stopu. Předměty jsou pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu, jde kladeč dále ještě několik kroků v přímém směru. Předměty musí být dlouhé cca 10 cm, 2-3 cm široké a 0,5-1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. Všechny předměty musí být označeny číslem stopy. Po dobu pokládání stopy, musí být psův od pes mimo dohled.

Půl hodiny před vypracováním stopy je stopa křížena ve dvou úsecích stopou jiného kladeče. Křížení nesmí být provedeno na prvním a posledním úseku stopy,

jeden úsek nesmí být křížen dvakrát. Rozhodčí, kladeči a doprovodné osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v prostoru, ve kterém má dvojice (psodv a pes) právo stopy vypracovávat.

- a) Zvukový povel: "*Hledej*" nebo "*Stopa*" Zvukový povel pro hledání je povolen na začátku stopy a po každém předmětu. Rovněž je povolena příležitostná pochvala i další příležitostné zvukové povely k hledání, ale ne u lomů a předmětů.
- b) Provedení: Psodv si připraví svého psa pro práci na stopě. Pes může hledat buď volně, nebo na 10 m dlouhé šňůře. Stopovací šňůra 10 m dlouhá může být vedena přes záď psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami psa. Může být upevněna přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo do místa k tomu určenému, na stopovacím postroji. Povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přídatných řemenů. Na výzvu se hlásí psodv se psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Rozhodčí mu sdělí, kterým směrem má odvést psa k výchozímu prostoru. Před stopu, v průběhu uvádění a při celkové práci na stopě, je nutno se zdržet jakéhokoliv nátlaku na psa. Psodv smí vkročit do výchozího prostoru (čtverce) až na konci rozvinuté 10 m dlouhé stopovací šňůry. Doba vyhledání stopy u identifikačního předmětu (nášlapu) je ohraničena 3 minutami. Od identifikačního předmětu musí pes se zájmem a klidně sledovat průběh stopy nízkým nosem a stejným tempem. Psodv následuje psa na konci stopovací šňůry s odstupem 10 m. Rovněž při volném sledování zachovává odstup 10 m od psa. Drží-li psodv stopovací šňůru v ruce, může být tato prověřena. Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po jejich vypracování musí ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psodvem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může s ním zůstat stát, sedět nebo s ním přijít ke psodvovi (též střídavě). Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem dále na stopě pokračuje nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje (též střídavě). Pokud pes předmět označil, položí psodv stopovací šňůru a jde k němu. Zvednutím předmětu ukáže, že byl psem nalezen. Pak zvedne stopovací šňůru a pokračuje se svým psem na stejném místě ve sledování stopy. Po ukočení stopy se nalezené předměty ukazují rozhodčímu. Krmít psa v průběhu sledování stopy není dovoleno. Po domluvě s rozhodčím je psodvu dovoleno práci ve sledování stopy krátce přerušit, pokud cítí potřebu tak učinit z fyzického vyčerpání či povětrnostních podmínek (velké horko) jak ze strany své, tak i psa. Čas této přestávky se ale započítává do celkového času na práci psa. Psodvu je dovoleno při této předstávce, či při nalezení předmětu, očistit psovi hlavu, oči a čenich. K tomu účelu může mít psodv u sebe vlhký hadr či houbu, které však musí před zahájením stopy ukázat rozhodčímu. Jakékoliv jiné pomocné prostředky nejsou dovoleny.

c) Hodnocení: Pokud je stopa vypracována se zájmem, stejnoměrně a přesvědčivě, a pes jeví kladný vztah k jejímu vyhledávání, není rychlost postupu kritériem hodnocení. Ověřování, aniž by pes stopu opouštěl, není chybou.

Nové uvádění psa, chybné sledování, vysoký nos, vyprazdňování se psa, ověřování v krouzcích na lomech, dlouhé váhání, chybné zvedání předmětů nebo jejich označování, rovněž i předmětů na stopě nepoložených či ovlivňování psa šňůrou je postihováno ztrátou bodů. Vzdálí-li se psův od stopy více než na délku stopovací šňůry, je práce psa na stopě ukončena. Opustí-li pes stopu a je psův od zadržován, je psův vyzván rozhodčím, aby psa následoval. Není-li této výzvy uposlechnuto, je rozhodčím práce psa na stopě ukončena. Není-li do 45 min. po zahájení vypracování stopy psem dosaženo konce stopy, je práce na stopě rozhodčím ukončena. Pouze pokud pes přesvědčivě sleduje poslední úsek stopy, je mu rozhodčím tuto povoleno dokončit i při překročení časového limitu. Ve všech případech získané body do ukončení stopy jsou zadány. Střídaté zvedání a označování předmětů na jedné stopě je chybné. Platí způsob, který oznámil psův. Chybné označování předmětů na stopě nepoložených se hodnotí v rámci příslušného úseku. Nenalezené předměty nemusí být dohledávány. K získání výcvikové značky musí být každá z obou stop hodnocena nejméně 70ti body. Hledání a nalezení identifikačního předmětu není hodnoceno. Hodnocení začíná navětřením a zahájením sledování stopy. Rozdělení bodů za sledování stopy na úsecích musí odpovídat jejich délce a stupni obtížnosti. Hodnocení jednotlivých úseků se provádí známkami a body. Nejeví-li pes o stopu zájem (delší setrvání psa na stejném místě bez snahy o hledání stopy), může být stopa ukončena, i když se pes dosud na stopě nachází.

-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-

Tento FCI mezinárodní zkušební řád, včetně závazných doplňků, projednal a přijal ČKS, MSKS a ČMKU.

Závazné doplňky platící na území ČR schválily výcvikové komise ČKS a MSKS.

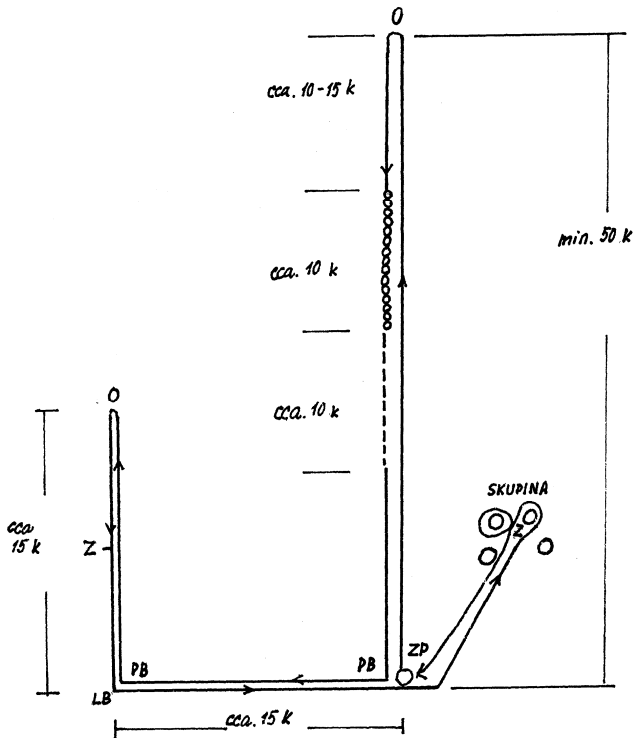
Přeložil a upravil: Ferdinand Ritter

Připravil do tisku: Ing. Stanislav Karlas.

Vydal Český kynologický svaz, U Pergamenky 3, 170 00 Praha 7

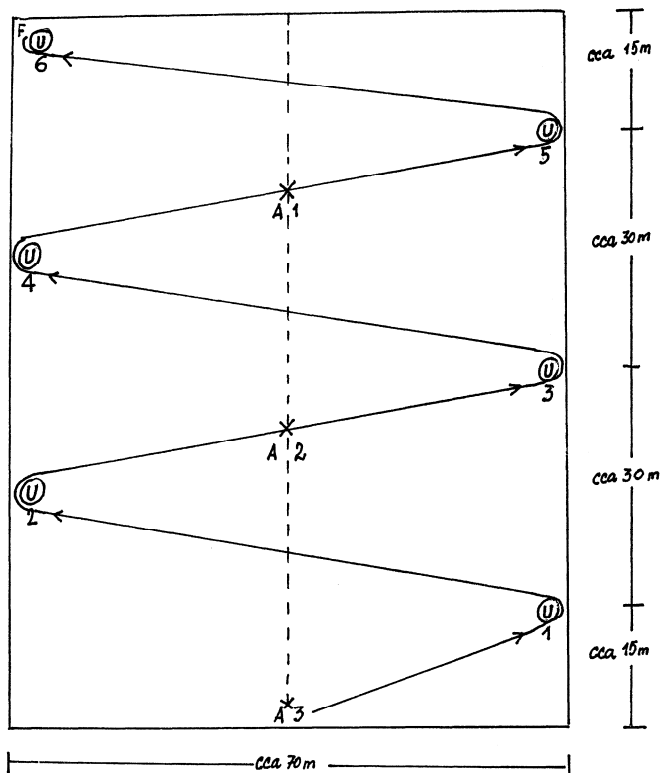
Praha prosinec 2002

NÁKRES PROVÁDĚNÍ ODDÍLU B, CVIKU 1 „OVLADATELNOST BEZ VODÍTKA“

—	normální krok	Z	= zastavení
ooooo	klus	ZP	= zaujetí základního postoje
- - -	pomalý krok	k	= kroků
O	= obrát čelem vzad		
PB	= obrát vpravo vbok		
LB	= obrát vlevo vbok		

NÁKRES PROVÁDĚNÍ ODDÍLU C, CVIKU 1 „VYHLEDÁNÍ FIGURANTA“

- A 1 = stanoviště u IPO 1   F = figurant
 A 2 = stanoviště u IPO 2   — = vyhledávání figuranta
 A 3 = stanoviště u IPO 3   (revír)
 U = úkryt 1, 2, 3, ... 6-pořadí   - - - = pomyslná středová osa

